

บทที่ 4

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของบทนี้ คือ การอธิบายและวิเคราะห์ผลการศึกษาเรื่องการลักลอบนำเข้าวิสกีเถื่อน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนแรก เป็นการอธิบายรูปแบบและเส้นทางการลักลอบนำเข้าสุรา ตอนที่สอง วิเคราะห์เรื่องผลของการปรับอัตราภาษีศุลกากรและภาษีสรรพสามิตที่มีต่อการลักลอบนำเข้าวิสกี ส่วนตอนที่สาม วิเคราะห์ระดับการบังคับกฎหมายด้านการปราบปรามผู้ลักลอบนำเข้าสุรา ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา ได้แก่ ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ และบทลงโทษผู้กระทำผิด

4.1 รูปแบบและเส้นทางการลักลอบนำเข้าสุรา

สาเหตุที่ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสุรา เพราะผลกำไรที่ได้รับเป็นหลัก ผู้ประกอบการจะได้รับกำไรจากการขายสุราหนีภาษีมากกว่ากำไรที่ได้จากการขายสุราที่เสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 128¹ ของผลกำไรที่ได้จากการขายสุราที่เสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการลักลอบนำเข้าสุรา ได้แก่ อัตราภาษีสุรา ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ และระดับการลงโทษ เป็นต้น

สุราที่นิยมลักลอบกันมาก ได้แก่ วิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิล เป็นวิสกีที่มีปริมาณการลักลอบนำเข้ามามากที่สุด มีประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี

---

¹ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เคยขายสุราหนีภาษีรายหนึ่ง กล่าวว่า ถ้าขายแบล็คเลเบิลหนีภาษี 1 ขวด จะทำให้ผู้ประกอบการได้กำไรถึงร้อยละ 30 ของราคาขายปลีกในตลาดของเถื่อน (ราคาขายขวดละ 600 บาท จะได้กำไร 180 บาท) แต่ถ้าขายแบล็คเลเบิลที่ถูกต้องตามกฎหมาย 1 ขวด จะทำให้ผู้ประกอบการได้กำไรเพียงร้อยละ 8 ของราคาขายปลีกในตลาดตามกฎหมาย (ราคาขายขวดละ 989 บาท จะได้กำไร 79 บาท) ดังนั้นทำให้ผู้ประกอบการจะได้รับกำไรจากการขายสุราหนีภาษีมากกว่ากำไรที่ได้จากการขายสุราที่เสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 128 ของผลกำไรที่ได้จากการขายสุราที่เสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย $[(180-79) \times 100 / 79 = 128]$

ทั้งหมด รองลงมา คือ จอห์นนี่ วอคเกอร์ เรดเลเบิลและชีวาส รีกัล ส่วนไวน์ ได้แก่ ยี่ห้อเพนนีโพลด์ บิน 407 และเพนนีโพลด์ บิน 2 เป็นต้น² ซึ่งสังเกตได้ว่า สุราที่มีการลักลอบส่วนใหญ่เป็นสุราที่มีราคาแพงและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในประเทศ

เส้นทางการลักลอบสุราต่างประเทศ ส่วนใหญ่มาจากเรือ รถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ตามลำดับ ขึ้นอยู่กับผู้ส่งสินค้าว่าจะให้ขนส่งสินค้าทางใด เพราะค่าขนส่ง ผู้ส่งสินค้าจะต้องจ่ายเอง³ ส่วนวิธีการในการลักลอบสุรามีด้วยกันหลายวิธี อาทิเช่น การลักลอบขนถ่ายสุรากันกลางทะเล การลักลอบนำเข้ามาพร้อมกับเรือประมง และการใช้คนขนข้ามชายแดน ซึ่งมีทั้งการขนแบบกองทัพบกและขนแบบเป็นขบวนการที่มีผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการลักลอบสุราที่นำเข้ามาโดยปลอดภาษีตามข้อยกเว้นในกฎหมายศุลกากร อาทิเช่น การนำเข้ามาโดยผ่านสถานทูตด้วยการใช้เอกสิทธิ์ทางการทูต⁴ การนำเข้ามาในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร และการนำเข้ามาเพื่อเป็นสินค้าตัวอย่างหรือมิใช่เพื่อการค้า (ไม่เกินสิบลิตร) สามารถนำสุราเข้ามาได้โดยไม่ต้องเสียภาษีตามปริมาณที่กำหนดในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 แต่มีผู้ฝ่าฝืนที่นำสุราเข้ามาเกินปริมาณที่กำหนดไว้ โดยอาจใช้ความสนิทสนมและความรู้จักกันเป็นอย่างดีกับคนขายสุราในร้านค้าปลอดอากรหรือกับเจ้าหน้าที่ตรวจ หรือการใช้อิทธิพลของเจ้าหน้าที่นำสุราเข้ามาเกินปริมาณที่กำหนด ถือว่าเป็นการลักลอบนำเข้าสุราเช่นกัน เพราะสุราที่นำเข้ามาเหล่านี้ยังมิได้มีการชำระค่าอากรแสดมปี อย่างไรก็ตาม คาดว่าวิธีการเหล่านี้จะมีปริมาณการลักลอบนำเข้ามาไม่มากนัก

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต และผู้บริหารของบริษัทนำเข้าสุรา พบว่า สำหรับเส้นทางการลักลอบนำเข้าสุราส่วนใหญ่มาจากเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย เพราะเป็นเขตปลอดภาษี โดยการขนส่งทางเรือและมีการขนถ่ายสุรากันกลางทะเลก่อนเข้าไทย วิธีนี้เป็นการลักลอบเข้ามาในประเทศโดยตรง ซึ่งหลักฐานที่แสดงคือการบันทึกข้อมูลปริมาณการส่งออกและการนำเข้าของทั้งสองประเทศ นั่นคือ ปริมาณการส่งออกสุรามายังไทย จากการรายงานของประเทศผู้ส่งออกไม่ตรงกับปริมาณการนำเข้าสุราของ

² จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต

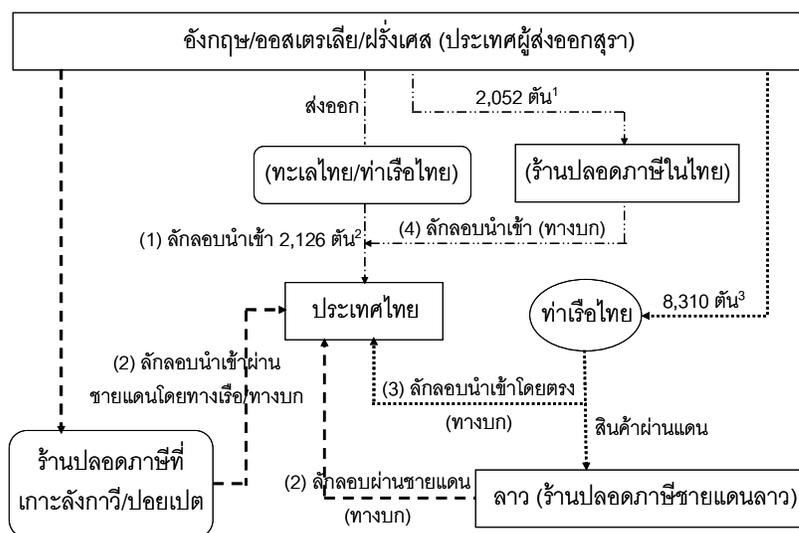
³ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เคยขายสุราหนีภาษี

⁴ ร้านค้าสินค้าปลอดภาษีของสถานทูตบางแห่ง (เช่น สหรัฐอเมริกา) มีระเบียบการขายสุราและบุหรีที่เคร่งครัดมาก เช่น การไม่จำหน่ายสินค้าดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่สถานทูตที่เป็นคนไทย เป็นต้น

ไทย ในรายงานของประเทศไทย จากการสำรวจของนิพนธ์ พัวพงศกรและคณะ (2550) พบว่า มีการลักลอบจำหน่ายสุราหนีภาษีเป็นจำนวนมากบริเวณภาคใต้ของไทย ต่อมาพบว่าเส้นทางและวิธีการลักลอบมีหลายรูปแบบมากขึ้น (ภาพที่ 4.1)

ภาพที่ 4.1

ช่องทางการลักลอบนำเข้าสู่สุราสู่ไทย

หมายเหตุ : - - - - -> .....> ช่องทางหลัก - - - - -> .....> ช่องทางรอง

¹ ปริมาณการนำเข้าสุรามายังร้านค้าปลอดอากรปี 2548

² ส่วนต่างของปริมาณวิสกี้ที่อังกฤษส่งออกมายังไทยและไทยนำเข้าจากอังกฤษ ปี 2547

³ ปริมาณสุรารวมทั้งหมดที่ผ่านแดนไทยไปยังลาวปี 2548

ที่มา : นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ (2550)

นอกจากวิธีการลักลอบแบบเดิมที่มีการขนสุราทางทะเลและทำการลักลอบขนถ่ายสุรากันกลางทะเลแล้ว ยังมีการลักลอบนำเข้าสู่สุราผ่านชายแดน ทั้งด้านชายแดนลาว ชายแดนกัมพูชา และชายแดนมาเลเซีย โดยเฉพาะชายแดนไทย-ลาว ซึ่งประเทศลาวเป็นประเทศที่มีการนำเข้าสุราเป็นจำนวนมาก ทั้งๆ ที่การบริโภคสุราของคนลาวไม่สามารถรองรับปริมาณสุราที่นำเข้ามาในจำนวนมากได้ ซึ่งการที่นำเข้ามาลาวเป็นจำนวนมากนั้นก็เพื่อส่งต่อมายังประเทศไทยต่อไป

นอกจากนี้ก็มีสินค้าผ่านแดนไทย-ลาวบางส่วนที่ถูกลักลอบเข้ามาจำหน่ายในประเทศโดยมิได้ส่งไปถึงลาว

สำหรับช่องทางการลักลอบนำเข้าสู่ราณาในประเทศไทย มีด้วยกันหลายช่องทาง เช่น เข้ามาทางด่านสะเดา จังหวัดสงขลา เข้ามาทางท่าเรือต่างๆ ของจังหวัดสตูล ซึ่งมีท่าเรือของกรมศุลกากรและท่าเรือของบริษัทเอกชนเป็นจำนวนมาก ทางด่านช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ด่านแม่สาย จังหวัดเชียงรายและด่านที่จังหวัดหนองคาย เป็นต้น

วิธีการและเส้นทางการลักลอบสุรจากประเทศผู้ส่งออกและประเทศเพื่อนบ้านมายังประเทศไทย มีข้อแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. การลักลอบนำเข้าสู่ราณาจากประเทศผู้ส่งออก เป็นการลักลอบทางตรง โดยการขนส่งทางทะเลและมีการขนถ่ายสุรากันกลางทะเล ทำให้ปริมาณสุรที่เข้ามาที่ท่าเรือไทยมีน้อยกว่าปริมาณที่ผู้ส่งออกรายงานตัวเลขที่ประเทศต้นทาง ตัวอย่างเช่น ในปี 2547 ข้อมูลของสหประชาชาติ (The United Nations Statistical Division) รายงานว่า ประเทศอังกฤษส่งออกวิสกี้มายังประเทศไทย 31.30 พันตัน แต่สถิติของกรมศุลกากรไทยมีการนำเข้าวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษเพียง 29.17 พันตัน (ตารางที่ 4.1) ทำให้เชื่อว่าส่วนต่างที่เกิดขึ้นนี้ คือ ปริมาณวิสกี้หนีภาษีเข้ามาในไทย แต่อย่างไรก็ตามความต่างของตัวเลขที่เกิดขึ้นนี้อาจมาจากสาเหตุอื่น อาทิเช่น ช่วงเวลารายงานที่ต่างกันของทั้งสองประเทศ และความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล เป็นต้น

ตารางที่ 4.1

ปริมาณการนำเข้าและส่งออกวิสกี้ ระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย

หน่วย : พันตัน

ปี	อังกฤษส่งออกวิสกี้มายังไทย	ไทยนำเข้าวิสกี้จากอังกฤษ	ส่วนต่าง
2538	15.83	14.43	1.40
2539	21.70	20.35	1.35
2540	26.18	20.87	5.31
2541	9.06	9.40	-0.35
2542	15.51	18.04	-2.53
2543	23.87	24.30	-0.43
2544	24.37	23.38	0.99
2545	23.37	23.50*	-0.13
2546	26.98	24.89	2.09
2547	31.30	29.17*	2.13

หมายเหตุ : * ข้อมูลจากกรมศุลกากร

ที่มา : The United Nations Statistical Division

2. การลักลอบนำเข้าสู่สุราจากประเทศลาว ประเทศลาวเป็นประเทศหนึ่งที่ไม่มีความเขตติดชายฝั่งทะเล ทำให้ประเทศลาวสามารถนำสินค้านำเข้าและส่งออกผ่านประเทศไทยได้ตามข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ โดยที่สินค้าที่ผ่านแดนไทยไปยังประเทศลาว จะมีการแจ้งข้อมูลชนิดสินค้า ปริมาณและมูลค่าแก่เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรของไทย แต่เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรของไทยไม่มีอำนาจเปิดตู้สินค้าที่ผ่านแดนไทยไปยังประเทศลาวได้ ทำให้มีการลักลอบสุราเกิดขึ้น ดังนี้

- สุราผ่านแดนไทยไปลาว บางส่วนไม่ได้ข้ามไปยังฝั่งลาว ประเทศผู้ส่งออกจะทำการส่งสุรามาที่ท่าเรือของไทย จากนั้นก็จะมีการขนตู้สินค้าไปยังประเทศลาว โดยระหว่างทางนั้น อาจมีการขนถ่ายสุราบางส่วนไว้ในประเทศไทย โดยที่จำนวนตู้ขนส่งสินค้าที่ออกจากท่าเรือยังคงเท่ากับจำนวนตู้ขนส่งสินค้าที่ไปถึงชายแดน หรือโดยที่จำนวนตู้ขนส่งสินค้าที่ออกจากท่าเรือมากกว่าจำนวนตู้ขนส่งสินค้าที่ไปถึงชายแดน

เหมือนกับเหตุการณ์ที่ผ่านมา จากการรายงานของหนังสือพิมพ์คมชัดลึก เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2548 เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตส่งอายัดรถขนตู้สินค้าผ่านแดนก่อนที่รถจะข้ามชายแดนไปยังลาวของบริษัท ดาวเรือง จำกัด จำนวน 7 ตู้คอนเทนเนอร์ มีสุราต่างประเทศ 1.05 หมื่นลิตร ประมาณ 1.26 แสนขวด เนื่องจากสงสัยว่าจะมีการลักลอบนำสุราเข้ามาในไทย เพราะรถขนตู้สินค้าที่ออกจากท่าเรือคลองเตยมีมากกว่ารถขนตู้สินค้าที่ไปถึงชายแดน และเป็น การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร โดยที่ไม่ได้ขออนุญาตจากกรมสรรพสามิต ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 อย่างไรก็ตามทางบริษัท ดาวเรือง จำกัด ได้ออกมาแก้ข่าวว่าไม่ได้ทำการลักลอบนำสุราเข้ามาในไทย และกล่าวว่าในการขนสุรารั้งนี้มี 16 ตู้คอนเทนเนอร์ แบ่งรถขนตู้สินค้าออกเป็น 2 ชุด ชุดแรกออกเดินทางก่อน 11 คัน ที่เหลือจะออกเดินทางตามทีหลัง ซึ่งระหว่างทาง รถ 1 ใน 11 คันแรกเกิดเสียกลางทาง จึงให้รถอีก 1 คันอยู่รอดด้วย โดยที่รถ 9 คันแรกสามารถผ่านด่านศุลกากรได้เรียบร้อย เมื่อรถซ่อมเสร็จจึงออกเดินทางไปพร้อมกับชุดหลัง รวมเป็น 7 คัน แต่ถูกเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตตรวจค้นและจับกุมในเวลาต่อมา

- สุราผ่านแดนจากไทยไปลาว แต่มีบางส่วนที่มีการลักลอบกลับเข้าไทยในภายหลัง ในกรณีนี้ ลาวจะได้รับปริมาณการนำเข้าสุราตรงกับปริมาณที่ผู้ส่งออกส่งมายังประเทศลาวโดยผ่านแดนไทย แต่เนื่องจากปริมาณสุราที่ส่งไปยังลาวนั้นมีจำนวนมากเกินกว่าที่คนลาวจะบริโภคได้หมด เนื่องจากคนลาวบริโภคสุราต่างประเทศน้อยมาก จากการสำรวจขององค์การอนามัยโลก พบว่า สัดส่วนประชากรของคนลาวบริโภคสุรามีร้อยละ 50.6 ของประชากรทั้งหมด แต่สุราที่คนลาวนิยมบริโภค คือ เบียร์และสุราขาว เป็นสุราที่ผลิตภายในประเทศ น้อยคนที่จะ

บริโภคสุรานำเข้าจากต่างประเทศ เพราะสุรานำเข้ามีราคาแพง คนลาวส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และไม่มีกำลังในการซื้อสุรานำเข้า คาดว่าคนลาวที่บริโภคสุรานำเข้ามีเพียงร้อยละ 0.5 ของ ผู้บริโภคสุราทั้งหมด และสุราที่นำเข้ามาในลาวส่วนหนึ่งก็มีการจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวในลาวโดยถูกกฎหมาย แต่อาจมีบางส่วนที่กองทัพมดนำสุราเข้ามาขายในฝั่งไทย โดยเชื่อว่าปริมาณ สุราส่วนที่เหลือนี้ เป็นปริมาณสุราที่มีการทยอยลักลอบเข้ามาขายในไทย (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2

ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนผ่านแดนจากไทยไปลาว

หน่วย : ตัน

รายการปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
วิสกี้ผ่านแดนไทยไปลาว	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,365	n.a.	n.a.	871	2,906
ปริมาณวิสกี้ที่จำหน่ายให้กับ นักท่องเที่ยว (สมมติ ร้อยละ 30)	n.a.	n.a.	15	16	19	20	19	22	25	32
ปริมาณวิสกี้ที่จำหน่ายให้กับ นักท่องเที่ยว (สมมติ ร้อยละ 60)	n.a.	n.a.	31	32	38	40	38	45	50	64
ปริมาณวิสกี้ที่นำเข้าที่คนลาวบริโภค	79	93	95	97	99	105	111	113	117	124
วิสกี้ที่เหลือจากลาวลักลอบเข้า ไทย (สมมติ ร้อยละ 30)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,240	n.a.	n.a.	729	2,750
วิสกี้ที่เหลือจากลาวลักลอบเข้า ไทย (สมมติ ร้อยละ 60)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,220	n.a.	n.a.	704	2,718

หมายเหตุ : 1. การคำนวณปริมาณวิสกี้ที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว = จำนวนนักท่องเที่ยวไทยที่
เข้าลาว × สัดส่วนนักท่องเที่ยวที่ซื้อวิสกี้ปลอดภาษี สมมติ ร้อยละ 30 และร้อยละ 60
2. การคำนวณปริมาณวิสกี้ที่นำเข้าที่คนลาวบริโภค = จำนวนประชากรลาวที่มีอายุ 15
ปีขึ้นไป × สัดส่วนประชากรลาวที่บริโภคสุรา × ปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ที่คนลาว
บริโภคเฉลี่ยต่อคน × สัดส่วนคนลาวที่บริโภควิสกี้นำเข้า สมมติ ร้อยละ 0.5

ที่มา : กรมศุลกากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การธนาคาร Key Indicators (Asian Development Bank) และจากการคำนวณ

- สุรานำเข้าของลาว แต่มีบางส่วนที่มีการลักลอบกลับเข้าไทยในภายหลัง วิธี
นี้คล้ายกับวิธีก่อนหน้านี้ แต่ต่างกันที่ใช้สถิติปริมาณการส่งออกสุราโดยการบันทึกของประเทศ

ผู้ส่งออก ข้อมูลจาก The United Nations Statistical Division แทนสุราผ่านแดนไทยไปลาว
ข้อมูลจากกรมศุลกากร (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3

ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้ที่เอื้อนจากลาวที่นำเข้าจากประเทศผู้ส่งออกโดยตรง

หน่วย : ตัน

รายการ/ปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
อังกฤษและสิงคโปร์ส่งออกวิสกี้										
มายังลาว	428	485	463	302	568	879	669	1,123	702	1,461
ปริมาณวิสกี้ที่จำหน่ายให้กับ										
นักท่องเที่ยว (สมมติ ร้อยละ 30)	n.a.	n.a.	15	16	19	20	19	22	25	32
ปริมาณวิสกี้ที่จำหน่ายให้กับ										
นักท่องเที่ยว (สมมติ ร้อยละ 60)	n.a.	n.a.	31	32	38	40	38	45	50	64
ปริมาณวิสกี้นำเข้าที่คนลาวบริโภค	79	93	95	97	99	105	111	113	117	124
วิสกี้ที่เหลือจากลาวลักลอบเข้า										
ไทย (สมมติ ร้อยละ 30)	n.a.	n.a.	353	188	449	754	538	987	560	1,305
วิสกี้ที่เหลือจากลาวลักลอบเข้า										
ไทย (สมมติ ร้อยละ 60)	n.a.	n.a.	337	172	431	734	519	965	536	1,273

หมายเหตุ : ข้อมูลปริมาณการส่งออกวิสกี้จากประเทศอังกฤษมายังลาว ได้รวมวิสกี้ที่ส่งออกมา
จากประเทศสิงคโปร์ด้วย เพราะสิงคโปร์ส่งวิสกี้มายังลาวเป็นจำนวนมากและมีการ
บันทึกข้อมูลทุกปี ส่วนการคำนวณปริมาณวิสกี้ที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวและการ
คำนวณปริมาณวิสกี้นำเข้าที่คนลาวบริโภคเหมือนกับตารางที่ 4.2

ที่มา : กรมศุลกากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การอนามัยโลก Key Indicators (Asian
Development Bank) และจากการคำนวณ

3. การลักลอบนำเข้าสุราจากประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่จะลักลอบมาจากเกาะ
ลังกาวิ เนื่องจากว่าเกาะนี้เป็นเขตปลอดภาษีและใกล้ชายแดนไทย ที่เกาะลังกาวิมีร้านค้าสุรา
จำนวนมากและร้านค้าหลายแห่งมีคนไทยเป็นเจ้าของเพราะมีนักท่องเที่ยวไทยจำนวนมากที่นิยม
ไปเที่ยวและมีการลักลอบนำสุราเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยที่ประเทศผู้ส่งออกมัก
ส่งสุราไปที่ประเทศมาเลเซีย (เขตปลอดอากร) ก่อนที่จะมีการลักลอบเข้ามาทางชายแดนภาคใต้
ของไทยและขนส่งต่อมายังกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ โดยส่วนใหญ่จะทำการขนส่งโดยทางรถไฟ

ซึ่งปริมาณการลักลอบสุราโดยทางตรงจะมีลักษณะคล้ายกับของไทย คือ ส่วนต่างระหว่างปริมาณสุราที่ส่งมายังประเทศมาเลเซีย จากการรายงานของประเทศผู้ส่งออกกับปริมาณสุราที่ประเทศมาเลเซียนำเข้ามา จากการรายงานของประเทศมาเลเซีย โดยเชื่อว่าส่วนต่างนี้จะมีการลักลอบเข้ามาในไทย (ตารางที่ 4.4) หรือปริมาณสุราที่ลักลอบเข้ามาในไทยมาจากปริมาณส่วนที่เหลือจากการส่งออกและการบริโภคสุราของคนมาเลเซีย จากการสำรวจขององค์การอนามัยโลก พบว่าสัดส่วนประชากรของคนมาเลเซียบริโภคสุราน้อยมาก มีเพียงร้อยละ 9.5 ของประชากรทั้งหมด สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะคนมาเลเซียส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การบริโภคสุราถือว่าผิดศีลอย่างมาก จึงทำให้คนมาเลเซียบริโภคสุราน้อย แต่คาดว่าคนมาเลเซียที่บริโภคสุราจะนิยมบริโภคสุรานำเข้ามากถึงร้อยละ 50 เพราะประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีเขตปลอดภาษี สุรานำเข้าจึงมีราคาถูก อีกทั้งคนมาเลเซียมีกำลังในการซื้อสุรานำเข้ามากและมากกว่าคนลาวและคนกัมพูชา (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.4

ปริมาณการนำเข้าและส่งออกวิสกี้ ระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศมาเลเซีย

หน่วย : พันตัน

ปี	อังกฤษส่งออกวิสกี้มายังมาเลเซีย	มาเลเซียนำเข้าวิสกี้จากอังกฤษ	ส่วนต่าง
2538	2.50	1.73	0.77
2539	2.21	1.36	0.85
2540	1.74	1.11	0.64
2541	2.20	0.96	1.24
2542	2.02	3.29	-1.27
2543	2.58	1.23	1.35
2544	2.34	0.95	1.39
2545	2.84	2.37	0.47
2546	2.67	2.14	0.54
2547	2.14	1.70	0.44

ที่มา : The United Nations Statistical Division

ตารางที่ 4.5

ปริมาณวิสกี้ที่เดือนที่เหลือจากการส่งออกและการบริโภคในมาเลเซียลักลอบเข้าไทย

หน่วย : ตัน

รายการปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
มาเลเซียนำเข้าวิสกี้จากอังกฤษ	1,731	1,362	1,107	957	3,292	1,233	954	2,371	2,138	1,703
ปริมาณวิสกี้ที่มาเลเซียส่งออก	774	855	582	595	696	539	592	1,055	1,039	1,065
ปริมาณวิสกี้นำเข้าที่คน มาเลเซียบริโภค	232	241	247	237	247	253	263	270	277	284
วิสกี้ที่เหลือจากมาเลเซีย ลักลอบเข้าไทย	726	266	278	125	2,349	442	99	1,046	822	354

หมายเหตุ : การคำนวณปริมาณวิสกี้นำเข้าที่คนมาเลเซียบริโภค = จำนวนประชากรมาเลเซียที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป $\times$ สัดส่วนประชากรมาเลเซียที่บริโภคสุรา $\times$ ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภคที่คนมาเลเซียบริโภคเฉลี่ยต่อคน $\times$ สัดส่วนคนมาเลเซียที่บริโภควิสกี้นำเข้า สมมติ ร้อยละ 50

ที่มา : กรมศุลกากร องค์การอนามัยโลก Key Indicators (Asian Development Bank) และจากการคำนวณ

4. การลักลอบนำเข้าสุราจากประเทศกัมพูชา ส่วนใหญ่ก็จะมีลักลอบสุราเข้ามาทางบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา คล้ายกับประเทศมาเลเซีย กล่าวคือ ตัวเลขส่วนต่างระหว่างปริมาณสุราที่ส่งมายังประเทศกัมพูชา (จากการรายงานของประเทศผู้ส่งออก) กับปริมาณสุราที่ประเทศกัมพูชานำเข้ามา (จากการรายงานของประเทศกัมพูชา) เป็นหลักฐานแสดงว่ามีการลักลอบสุราจากกัมพูชาเข้ามาในไทย (ตารางที่ 4.6) หรือถ้าคำนวณปริมาณสุราส่วนที่เหลือจากการส่งออกและการบริโภคสุราของคนกัมพูชาก็มีส่วนเกิน ซึ่งน่าจะเป็นหลักฐานแสดงว่า มีการลักลอบนำสุราดังกล่าวเข้ามาในไทย จากการสำรวจขององค์การอนามัยโลก พบว่า สัดส่วนประชากรของคนกัมพูชาบริโภคสุราเพียงร้อยละ 14.8 ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าคนกัมพูชาบริโภคสุรานำเข้าจากต่างประเทศเพียงร้อยละ 0.5 ของผู้บริโภครวมทั้งหมด เพราะคนกัมพูชามีฐานะยากจนและไม่มีกำลังในการซื้อสุรานำเข้าจากต่างประเทศที่มีราคาแพง (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.6

ปริมาณการนำเข้าและส่งออกวิสกี ระหว่างประเทศอังกฤษและสิงคโปร์กับประเทศกัมพูชา

หน่วย : พันตัน

ปี	อังกฤษและสิงคโปร์ส่งออกวิสกีมายังกัมพูชา	กัมพูชานำเข้าวิสกีจากอังกฤษและสิงคโปร์	ส่วนต่าง
2538	0.65	n.a.	n.a.
2539	0.55	n.a.	n.a.
2540	0.48	n.a.	n.a.
2541	0.13	n.a.	n.a.
2542	0.24	n.a.	n.a.
2543	0.21	0.01	0.20
2544	0.19	0.00	0.19
2545	0.28	0.00	0.28
2546	0.41	n.a.	n.a.
2547	0.34	0.00	0.34

หมายเหตุ : ข้อมูลปริมาณการนำเข้าและส่งออกวิสกีนี้ ได้รวมวิสกีที่มาจากประเทศสิงคโปร์ด้วย
เพราะสิงคโปร์ส่งวิสกีมายังกัมพูชาเป็นจำนวนมากและมีการบันทึกข้อมูลทุกปี

ที่มา : The United Nations Statistical Division

ตารางที่ 4.7

ปริมาณวิสกีเดือนที่เหลือนอกจากการส่งออกและการบริโภคในกัมพูชาลักลอบเข้าไทย

หน่วย : ตัน

รายการปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
อังกฤษและสิงคโปร์ส่งออก วิสกีมายังกัมพูชา	654	554	479	127	237	205	190	281	414	344
ปริมาณวิสกีที่กัมพูชาส่งออก	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.28
ปริมาณวิสกีนำเข้าที่คน กัมพูชาบริโภค	2.10	2.55	2.68	5.11	2.79	3.14	3.74	4.03	4.20	4.29
วิสกีที่เหลือนอกจากกัมพูชา ลักลอบเข้าไทย	652	552	476	122	234	202	186	277	410	340

หมายเหตุ : การคำนวณปริมาณวิสกีนำเข้าที่คนกัมพูชาบริโภค เหมือนกับของคนมาเลเซีย แต่
สัดส่วนคนกัมพูชาที่บริโภควิสกีนำเข้า สมมติ ร้อยละ 0.5

ที่มา : กรมศุลกากร องค์การอนามัยโลก Key Indicators (Asian Development Bank) และจาก
การคำนวณ

วิธีการและเส้นทางการลักลอบสุราเข้ามาในประเทศไทยดังกล่าว นำไปสู่วิธีการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อน (220830) ที่มาจากประเทศอังกฤษ 2 วิธีหลัก วิธีที่ 1 เป็นการประมาณปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้จากข้อมูลทางการค้าระหว่างประเทศ และวิธีที่ 2 เป็นการประมาณวิสกี้เถื่อนที่ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านจากตัวเลขส่วนเกินหรือส่วนต่างระหว่างปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของประเทศเพื่อนบ้านกับปริมาณการบริโภควิสกี้ในประเทศเพื่อนบ้านและการส่งออก (รายละเอียดของแบบจำลองในการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในไทย ดูในหัวข้อที่ 3.2) การประมาณการทั้งสองวิธีใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ตั้งแต่ปี 2538-2547 จากแหล่งข้อมูลของสหประชาชาติ (The United Nations Statistical Division) (ตารางที่ 4.8)

ผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อน ในวิธีที่ 1 พบว่า ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่ผ่านไทยโดยเฉลี่ย 984 ตัน ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากวิธี LAO1⁵ โดยเฉลี่ย 1,028 ตัน ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากวิธี LAO2 โดยเฉลี่ย 1,560 ตัน ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากวิธี LAO3 โดยเฉลี่ย 631 ตัน ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากมาเลเซียโดยเฉลี่ย 642 ตัน และส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากกัมพูชาโดยเฉลี่ย 252 ตัน รวมส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนทั้งหมดโดยเฉลี่ย 3,333 ตัน คิดเป็นร้อยละ 10.31 ของปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด ส่วนผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อน ในวิธีที่ 2 พบว่า ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่ผ่านไทย ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากวิธี LAO1 LAO2 และ LAO3 เท่ากับการคำนวณในวิธีที่ 1 ส่วนส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากมาเลเซียโดยเฉลี่ย 651 ตัน และส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากกัมพูชาโดยเฉลี่ย 345 ตัน รวมส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนทั้งหมดโดยเฉลี่ย 3,097 ตัน คิดเป็นร้อยละ 10.29 ของปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด จะเห็นได้ว่า วิธีการคำนวณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนทั้งวิธีที่ 1 และ 2 ให้ผลลัพธ์ใกล้เคียงกัน คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านมีประมาณร้อยละ 10.30 ของปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด (ตารางที่ 4.8 และ 4.9)

นอกจากนี้ ยังสังเกตได้ว่า ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากประเทศอังกฤษมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในการคำนวณทั้งสองวิธีดังนี้ คือ จากการคำนวณโดยวิธีที่ 1 พบว่า ในปี 2543 ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากประเทศอังกฤษมีประมาณร้อยละ 6.10 ของปริมาณการ

⁵ ดูคำอธิบายวิธี LAO1 LAO2 และ LAO3 ในตารางที่ 4.8

นำเข้าวิสกีทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.89 ในปี 2547 ส่วนการคำนวณโดยวิธีที่ 2 พบว่า ในปี 2543 ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศอังกฤษมีประมาณร้อยละ 3.44 ของปริมาณการนำเข้าวิสกีทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.62 ในปี 2547 (ตารางที่ 4.9) ทั้งนี้การที่ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น การปรับอัตราภาษีของวิสกีนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น หรือความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมาก หรือความเข้มงวดของกฎหมายและอัตราบทลงโทษมีน้อย ซึ่งจะทำให้การศึกษาในหัวข้อต่อไป

ตารางที่ 4.8

ข้อมูลทศนิยมมิติที่ใช้คำนวณในการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนเข้ามาในไทย

รายการ (หน่วย:ตัน)	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
DIF.THAI	1,400	1,347	5,310	-346	-2,531	-428	994	-128	2,094	2,126	984
LAO1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	819	n.a.	n.a.	523	1,744	1,028
LAO2 (0.3)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,240	n.a.	n.a.	729	2,750	1,573
LAO2 (0.6)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1,220	n.a.	n.a.	704	2,718	1,547
LAO3 (0.3)	n.a.	n.a.	353	188	449	754	538	987	560	1,305	642
LAO3 (0.6)	n.a.	n.a.	337	172	431	734	519	965	536	1,273	621
MALAY ¹	771	851	637	1,241	-1,267	1,351	1,387	473	535	438	642
MALAY ²	726	266	278	125	2,349	442	99	1,046	822	354	651
CAMBODIA ¹	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	198	189	280	n.a.	341	252
CAMBODIA ²	652	552	476	122	234	202	186	277	410	340	345
Thai.im.Total (tons)	14,606	20,776	21,826	10,366	24,313	34,040	29,818	26,150	30,682	32,664	24,524

หมายเหตุ : DIF.THAI คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่ผ่านไทย

LAO1 คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศลาว โดยวิธีที่ 1

LAO2(0.3) คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศลาว โดยวิธีที่ 2 (สัดส่วนปริมาณวิสกีที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวในลาว สมมติ ร้อยละ 30)

LAO2(0.6) คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศลาว โดยวิธีที่ 2 (สัดส่วนปริมาณวิสกีที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวในลาว สมมติ ร้อยละ 60)

LAO3(0.3) คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศลาว โดยวิธีที่ 3 (สัดส่วนปริมาณวิสกีที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวในลาว สมมติ ร้อยละ 30)

LAO3(0.6) คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศลาว โดยวิธีที่ 3 (สัดส่วนปริมาณวิสกีที่จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวในลาว สมมติ ร้อยละ 60)

MALAY¹ คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศมาเลเซีย จากข้อมูลทางการค้า

MALAY² คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศมาเลเซียหักการส่งออกและการบริโภค

CAMBODIA¹ คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศกัมพูชา จากข้อมูลทางการค้า

CAMBODIA² คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกีเดือนที่มาจากประเทศกัมพูชาหักการส่งออกและการบริโภค

Thai.im.Total คือ ปริมาณการนำเข้าวิสกีทั้งหมดของไทย

ที่มา : The United Nations Statistical Division และจากการคำนวณ

ตารางที่ 4.9

ผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือนเข้ามาในไทย

ผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือนเข้ามาในไทย (ตัน) โดยวิธีการคำนวณที่ 1											
ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือน / ปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO1						1,941				4,648	3,295
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.3)						2,362				5,655	4,008
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.6)						2,342				5,623	3,982
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.3)						1,876	3,109	1,613		4,210	2,702
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.6)						1,856	3,090	1,591		4,178	2,678
ร้อยละของผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือนเข้ามาในไทยต่อปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด โดยวิธีการคำนวณที่ 1											
ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือน / ปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO1						5.7				14.2	10.0
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.3)						6.9				17.3	12.1
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.6)						6.9				17.2	12.0
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.3)						5.5	10.4	6.2		12.9	8.7
วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.6)						5.5	10.4	6.1		12.8	8.7
ผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือนเข้ามาในไทย (ตัน) โดยวิธีการคำนวณที่ 2											
ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือน / ปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO1						1,035			3,848	4,563	3,149
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.3)						1,456			4,055	5,569	3,693
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.6)						1,436			4,030	5,537	3,668
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.3)			6,416	88	501	970	1,818	2,182	3,886	4,124	2,498
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.6)			6,401	72	483	950	1,799	2,160	3,861	4,092	2,477
ร้อยละของผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือนเข้ามาในไทยต่อปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด โดยวิธีการคำนวณที่ 2											
ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เดือน / ปี	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO1						3.0			12.5	14.0	9.9
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.3)						4.3			13.2	17.0	11.5
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.6)						4.2			13.1	17.0	11.4
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.3)			29.4	0.9	2.1	2.8	6.1	8.3	12.7	12.6	9.4
วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.6)			29.3	0.7	2.0	2.8	6.0	8.3	12.6	12.5	9.3

หมายเหตุ : วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO1 = DIF.THAI + LAO1 + MALAY¹ + CAMBODIA¹

วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.3) = DIF.THAI + LAO2 (0.3) + MALAY¹ + CAMBODIA¹

วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.6) = DIF.THAI + LAO2 (0.6) + MALAY¹ + CAMBODIA¹

วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.3) = DIF.THAI + LAO3 (0.3) + MALAY¹ + CAMBODIA¹

วิธีที่ 1 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.6) = DIF.THAI + LAO3 (0.6) + MALAY¹ + CAMBODIA¹

วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO1 = DIF.THAI + LAO1 + MALAY² + CAMBODIA²

วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.3) = DIF.THAI + LAO2 (0.3) + MALAY² + CAMBODIA²

วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO2 (0.6) = DIF.THAI + LAO2 (0.6) + MALAY² + CAMBODIA²

วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.3) = DIF.THAI + LAO3 (0.3) + MALAY² + CAMBODIA²

วิธีที่ 2 ที่มาจากวิธี LAO3 (0.6) = DIF.THAI + LAO3 (0.6) + MALAY² + CAMBODIA²

ที่มา : จากกรคำนวณ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เคยขายสุราหนีภาษีรายหนึ่ง ทำให้ทราบว่าผู้ประกอบการที่ทำการจำหน่ายสุรานำเข้าหนีภาษี มี 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ (เอเยนต์) จะสั่งสินค้าโดยตรงจากประเทศมาเลเซียและจำหน่ายให้ผู้ประกอบการรายเล็กในไทย ในการขนส่งนี้ ผู้ประกอบการทางฝั่งมาเลเซียจะเป็นคนเจรจากับเจ้าหน้าที่ทางฝั่งมาเลเซียและตรวจตราความเรียบร้อย ก่อนที่จะนำสินค้าขนส่งทางทะเลมายังด่านท่าเรือของไทย โดยจะทำการขนส่งในเวลากลางคืนเท่านั้น ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีลูกเรือที่มากับสินค้าประมาณ 2-3 คน จากนั้นจะติดต่อกับผู้ประกอบการฝั่งไทยก่อนที่จะนำเรือเทียบท่า และขนส่งต่อทางรถเพื่อให้สินค้าถึงที่หมายปลายทาง ส่วนประเภทที่ 2 เป็นผู้ประกอบการรายเล็ก (ซัพเอเยนต์) จะสั่งสินค้าจากผู้ประกอบการที่ลักลอบสุรารายใหญ่และจำหน่ายให้กับผู้บริโภค โดยที่ผู้ประกอบการรายเล็กจะทำการโทรสั่งซื้อสินค้า แล้วโอนเงินค่าสินค้าและค่าขนส่งให้เสร็จเรียบร้อย จากนั้นผู้ประกอบการรายใหญ่จึงจะส่งสินค้าให้ โดยที่ผู้ประกอบการรายใหญ่จะเป็นคนเจรจากับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและจัดส่งให้ถึงที่หมาย แต่ค่าขนส่ง ผู้ประกอบการรายเล็กจะต้องจ่ายเอง ขึ้นอยู่กับว่าผู้ประกอบการรายเล็กให้ขนส่งทางใด ส่วนใหญ่การขนส่งภายในประเทศจะขนส่งทางรถไฟกับทางเครื่องบิน ขึ้นอยู่กับความเร็วในความต้องการสินค้าของผู้สั่งซื้อ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคที่เคยซื้อสุราหนีภาษี ทำให้ทราบว่า การซื้อสุราหนีภาษี ส่วนใหญ่ผู้ชายจะขายให้กับผู้ซื้อที่เป็นที่รู้จักกันดี สนิทสนม มักจะไม่ขายให้กับคนแปลกหน้า เฉพาะในกรณีนี้ผู้บริโภคต้องการซื้อเป็นจำนวนมาก เพราะเกรงว่าจะเป็นการล่อซื้อจากเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตามบุคคลแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยวก็สามารถซื้อได้แต่ในปริมาณไม่มากนัก ทั้งนี้ผู้บริโภคยังมีความต้องการซื้อสุราหนีภาษี เพราะสุราหนีภาษีเป็นสุราของแท้และมีราคาถูกกว่าราคาปกติในท้องตลาด ประมาณร้อยละ 41⁶ เมื่อผู้บริโภคยังคงมีความต้องการซื้อ ก็ทำให้

---

⁶ จากการคำนวณ ตัวแทนสุรา คือ แบล็คเลเบิ้ลและเรดเลเบิ้ลที่มีการลักลอบมาก นั้นคือ สำหรับแบล็คเลเบิ้ล 1 ขวด ราคาขายปกติตามท้องตลาด (ถูกต้องตามกฎหมาย) ประมาณขวดละ 989 บาท ส่วนราคาแบล็คเลเบิ้ลหนีภาษีขายขวดละ 600 บาท ทำให้ราคาแบล็คเลเบิ้ลหนีภาษีถูกกว่าราคาปกติตามท้องตลาดร้อยละ 39 $[(989-600) \times 100 / 989 = 39]$ และสำหรับเรดเลเบิ้ล 1 ขวด ราคาขายปกติตามท้องตลาดประมาณขวดละ 700 บาท ส่วนราคาเรดเลเบิ้ลหนีภาษีขายขวดละ 400 บาท ทำให้ราคาเรดเลเบิ้ลหนีภาษีถูกกว่าราคาปกติตามท้องตลาดร้อยละ 43 $[(700-400) \times 100 / 700 = 43]$ ดังนั้นสุราหนีภาษีจะมีราคาถูกกว่าราคาปกติตามท้องตลาดประมาณร้อยละ 41

ผู้ขายยังคงอยากที่จะขายสุราหนีภาษีประกอบกับมีปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการลักลอบ ทำให้มีการลักลอบนำสุราเข้ามาในประเทศเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐบาลขาดรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นมากขึ้นเท่านั้น

4.2 ผลของการปรับอัตราภาษีศุลกากรและภาษีสรรพสามิตที่มีต่อการลักลอบนำเข้าวิสกี้

ในตอนนี้ ผู้วิจัยจะทดลองประยุกต์แบบจำลองของ Fisman and Wei (2001) เพื่อประมาณการค่าความยืดหยุ่นของส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีศุลกากรและ/หรือภาษีสรรพสามิต

ในการวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีของวิสกี้ที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม⁷ (VAT) นี้ เพื่อให้ทราบว่า เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีจากประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นหรือลดลง การวิเคราะห์ใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยที่ตัวแปรตาม คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีเข้ามาในไทย ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณา ได้แก่ อัตราภาษีของวิสกี้ การเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตของวิสกี้ ราคาสุราและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากร เป็นต้น (ตารางที่ 4.10) ซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา จากแหล่งข้อมูลของสหประชาชาติ (The United Nations Statistical Division) ตั้งแต่ปี 2536-2547

ตารางที่ 4.10

นิยามตัวแปร แหล่งที่มา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	ความหมาย	แหล่งที่มา	Mean	Std. Dev.
Gap.Total	ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีทั้งหมดเข้ามาในไทย (ตัน) = ปริมาณการส่งออกวิสกี้ทั้งหมดมายังไทย จากการรายงานของประเทศผู้ส่งออกทั้งหมด ลบ ปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมดของไทย จากการรายงานของไทย	The United Nations Statistical Division	5,173	2,793

⁷ ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป คำว่า การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีศุลกากรและ/หรือภาษีสรรพสามิต โดยไม่รวมอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ตัวแปร	ความหมาย	แหล่งที่มา	Mean	Std. Dev.
In.Gap.Total	ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้ที่นิยามทั้งหมดเข้ามาในไทย (ในรูป ln)	การคำนวณ	0.246	0.098
Gap.UK	ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้ที่นิยามที่มาจากอังกฤษเข้ามาในไทย (ต้น) = ปริมาณการส่งออกวิสกี้จากอังกฤษมายังไทย จากการรายงานของประเทศไทย ลบ ปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยที่มาจากประเทศอังกฤษ จากการรายงานของไทย	The United Nations Statistical Division	4,021	1,760
In.Gap.UK	ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้ที่นิยามที่มาจากอังกฤษเข้ามาในไทย (ในรูป ln)	การคำนวณ	0.219	0.059
Gap.USA	ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้ที่นิยามที่มาจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาในไทย (ต้น) = ปริมาณการส่งออกวิสกี้จากสหรัฐมายังไทย จากการรายงานของประเทศไทย ลบ ปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยที่มาจากประเทศสหรัฐ จากการรายงานของไทย	The United Nations Statistical Division	80	96
In.Gap.USA	ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้ที่นิยามที่มาจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาในไทย (ในรูป ln)	การคำนวณ	0.220	0.608
TAX	อัตราภาษีของวิสกี้นำเข้า ได้แก่ ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย และ ภาษีสุราและบุหรี่เพื่อสุขภาพ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละของราคา c.i.f.)	กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต	176.8	48.7
PERCAPITA	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากร (บาท) (เฉพาะประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป)	ธนาคารแห่งประเทศไทย	66,105	5,072
YEAR	ปีที่อัตราภาษีสรรพสามิตของวิสกี้เพิ่มขึ้น	กรมสรรพสามิต	-	-
YEAR×TAX	YEAR×TAX	การคำนวณ	-	-
PRICE_B_M	ราคาขายปลีกวิสกี้ (แบล็คเลเบิ้ล) / ราคาขายปลีกสุราปรุงพิเศษ (แมงไซ)	IWSR Storechecks. กระทรวงพาณิชย์	5.95	0.75
BLACK_PRICE	ราคาขายปลีกวิสกี้ (แบล็คเลเบิ้ล) / ดัชนีราคาขายปลีกเครื่องดื่ม	IWSR Storechecks. ธนาคารแห่งประเทศไทย	969.82	141.79
TMAEKONG	อัตราภาษีของสุราปรุงพิเศษ ได้แก่ ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย และภาษีสุราและบุหรี่เพื่อสุขภาพ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละของราคาขายหน้าโรงงาน)	กรมสรรพสามิต	40.73	13.80

จากข้อมูลปริมาณการส่งออกวิสกี้ของทุกประเทศมายังไทยกับปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยจากทุกประเทศที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ (ภาพที่ 4.2) พบว่า แนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (ยกเว้น ช่วงปี 2546-2548) ซึ่งแนวโน้มของปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยจากทุกประเทศ ตั้งแต่ปี 2536-2548 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ยกเว้นปี 2541 ที่มีปริมาณการนำเข้าวิสกี้้น้อยมาก อาจเนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการ ประการแรก เป็นผลมาจากปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของไทย ในปี 2540 ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวมาก ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าวิสกี้ ต่อมาในปี 2543 ปริมาณการนำเข้าวิสกี้เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว⁸ ส่วนประการที่สอง เนื่องจากต้นปี 2540 รัฐบาลเริ่มมีนโยบายเปิดเสรีตลาดเหล้าและเบียร์ จึงทำให้ผู้ประกอบการชะลอการนำเข้าวิสกี้ เพราะคาดว่าภาษีสุราอาจต่ำลงหรือรัฐเปิดให้มีการผลิตสุราเสรีในประเทศ

สำหรับอัตราภาษีของวิสกี้ที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและในปีที่อัตราภาษีสรรพสามิตมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น มักปรากฏว่า เมื่อผู้ประกอบการมีการทราบข่าวล่วงหน้าว่า อัตราภาษีของวิสกี้จะเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกวิสกี้มายังไทยเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน เพื่อกักตุนไว้ขายหลังการขึ้นภาษี อาทิเช่น ในปี 2539 2540 และ 2544 มีการปรับอัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น ก็จะทำให้มีการส่งออกวิสกี้มายังไทยเพิ่มมากขึ้นในปี 2538 2539 และ 2543 ตามลำดับ

อีกทั้งในช่วงปี 2546-2548 ปริมาณการส่งออกวิสกี้ของทุกประเทศมายังไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ แต่ปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยจากทุกประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ถ้าเพื่อข้อมูลที่ว่าปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยจากทุกประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ก็เป็นไปได้ด้วยเหตุผลที่ว่าคนไทยมีการบริโภควิสกี้นำเข้าเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 1.2) อย่างไรก็ตาม โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ส่งออกมักไม่มีความจำเป็นที่ต้องบิดเบือนปริมาณในการส่งออกวิสกี้ เพราะไม่ต้องเสียภาษี ดังนั้น จึงไม่ทราบสาเหตุที่เกิดขึ้น

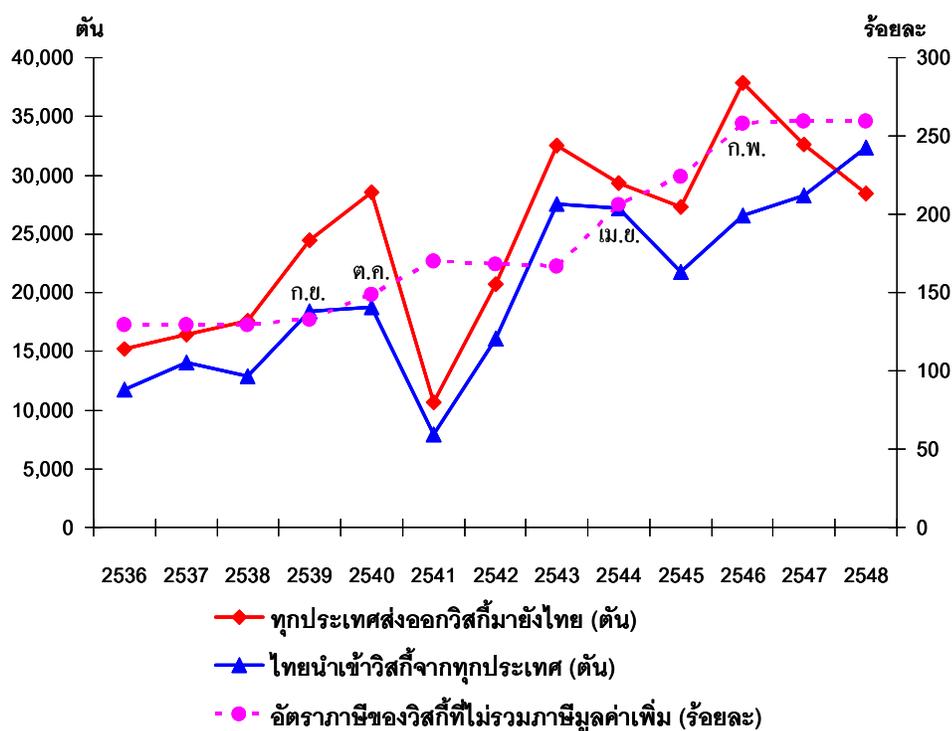
นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตอีกประการ คือ ในปีที่มีการส่งออกวิสกี้มายังไทยมากและเป็นปีที่ภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น (ปี 2540 และ 2546) จะเป็นปีที่เกิดส่วนต่างระหว่างปริมาณการส่งออกวิสกี้ของทุกประเทศมายังไทยกับปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของไทยจากทุกประเทศมีมากกว่าปีที่ภาษีของวิสกี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่วนต่างนี้ มีเหตุให้เชื่อว่าจะเท่ากับปริมาณการลักลอบ

⁸ ในปี 2543 การนำเข้าสุราเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ, 2545) ดังนั้น จึงทำให้ปริมาณการส่งออกวิสกี้ของทุกประเทศมายังไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

นำเข้าวิกิมาในไทย (ภาพที่ 4.3) สำหรับข้อมูลในปี 2548 พบว่า ปริมาณการส่งออกวิกิของทุกประเทศมายังไทยมีปริมาณน้อยกว่าปริมาณวิกิที่ไทยนำเข้ามาจากทุกประเทศ อาจเนื่องมาจากการบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาดหรืออาจด้วยสาเหตุอื่นๆ จึงมิได้นำข้อมูลในปี 2548 มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2536-2547 เท่านั้น (ดูภาคผนวก ก)

ภาพที่ 4.2

ปริมาณการส่งออกวิกิของทุกประเทศมายังไทย ปริมาณการนำเข้าวิกิของไทยจากทุกประเทศ และอัตราภาษีของวิกิที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

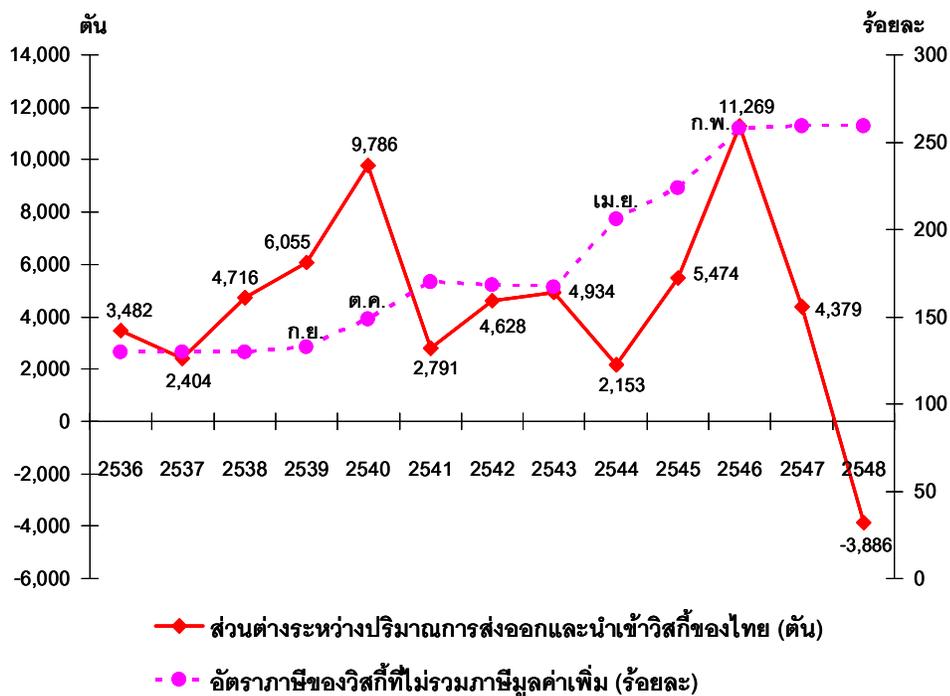
หมายเหตุ : 1. อัตราภาษีของวิกิที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ประกอบไปด้วย อัตราภาษีศุลกากร อัตราภาษีสรรพสามิต อัตราภาษีเพื่อมหาดไทย และอัตราภาษีสุราและบุหรี่เพื่อสุขภาพ

2. เดือนที่แสดงในภาพนี้ เป็นเดือนที่อัตราภาษีสรรพสามิตของวิกิมีการเปลี่ยนแปลง (ภาษีตามมูลค่า) ส่วนอัตราภาษีศุลกากรจะมีแนวโน้มลดลงทุกปี

ที่มา : The United Nations Statistical Division และการคำนวณ

ภาพที่ 4.3

ส่วนต่างระหว่างปริมาณการส่งออกวิสกี้ของทุกประเทศมายังไทยกับปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของ
ไทยจากทุกประเทศ และอัตราภาษีของวิสกี้ที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

- หมายเหตุ : 1. อัตราภาษีของวิสกี้ที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ประกอบไปด้วย อัตราภาษีศุลกากร อัตราภาษีสรรพสามิต อัตราภาษีเพื่อมหาดไทย และอัตราภาษีสุราและนุหรีเพื่อสุขภาพ
2. เดือนที่แสดงในภาพนี้ เป็นเดือนที่อัตราภาษีสรรพสามิตของวิสกี้มีการเปลี่ยนแปลง (ภาษีตามมูลค่า) ส่วนอัตราภาษีศุลกากรจะมีแนวโน้มลดลงทุกปี

ที่มา : The United Nations Statistical Division และการคำนวณ

การคาดคะเนผลของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษี จากสมมติฐานที่ว่า อัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ควรเป็นบวก สำหรับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากร อธิบายได้ว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากรเพิ่มขึ้น แสดงว่าประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ต้องการบริโภคสุรามากขึ้น เป็นการเพิ่มอุปสงค์ในตลาด จึงทำให้มีปริมาณการลักลอบนำเข้าสุราเพิ่มขึ้น เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ควรเป็นบวก แต่ถ้าผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น

และต้องการบริโภคสุราที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่อยากซื้อสุราหนีภาษีเพราะมีความเสี่ยงในการถูกจับ เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ก็จะเป็นลบ ดังนั้นตัวแปรอิสระนี้สามารถมีเครื่องหมายได้ทั้งบวกและลบ ส่วนในปีที่กรมสรรพสามิตมีการปรับอัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ภาษีของวิสกี้โดยรวมเพิ่มขึ้นด้วย อาจทำให้มีการลักลอบนำเข้าวิสกี้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ควรเป็นบวก และถ้าราคาขายปลีกวิสกี้ (แบล็คเลเบิ้ล) / ราคาขายปลีกสุราปรุงพิเศษ (แม่โขง) เพิ่มสูงขึ้น แสดงว่า ถ้าราคาขายปลีกของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ควรเป็นบวก

ผลการประมาณการแบบจำลองสมการส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีของประเทศต่างๆ ที่มีรูปแบบสมการเป็น Semi-log⁹ ตามแบบจำลองของ Fisman and Wei (2001) (สมการที่ 16 และ 11 ในภาคผนวก ข) พบว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ 5 ตัว คือ อัตราภาษีของวิสกี้ ผลิตรวมทั้งหมดรวมในประเทศต่อประชากร ปีที่อัตราภาษีสรรพสามิตของวิสกี้เพิ่มขึ้น YEAR×TAX และราคาขายปลีกวิสกี้ (แบล็คเลเบิ้ล) / ราคาขายปลีกสุราปรุงพิเศษ (แม่โขง) ให้เครื่องหมายที่ตรงกับผลที่คาดคะเนไว้ แต่ผลที่ได้จากการประมาณสมการไม่ดีนัก นั่นคือ ค่า F-statistic ที่ได้มีค่าต่ำมาก แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ยกเว้นสมการวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีค่า F-statistic สูง แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ผลที่ได้จากการประมาณสมการก็ไม่ได้ เนื่องจากว่าค่า t-statistics ที่ได้มีค่าต่ำ ทำให้ตัวแปรอิสระไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ผลการประมาณสมการแบบต่างๆ ดูภาคผนวก ข)

สำหรับสมการที่มีรูปแบบสมการเป็น Double-log หรือ Log-linear regression model แสดงไว้ในตารางที่ 4.11 พบว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระให้เครื่องหมายตรงตามผลที่คาดคะเนไว้ ยกเว้นตัวแปร YEAR ในสมการวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีเครื่องหมายเป็นลบตรงข้ามกับที่คาดคะเนไว้ แต่ก็ไม่สำคัญเนื่องจากว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ส่วนใหญ่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับค่า R² adjusted และค่า F-statistic ที่ได้มีค่าสูงมากเมื่อเทียบกับรูปแบบสมการ

⁹ รูปแบบสมการ Semi-log คือ สมการที่มีตัวแปรตามหรือตัวแปรอิสระ ตัวใดตัวหนึ่งในรูปแบบของ log สำหรับรูปแบบสมการ Semi-log ที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ สมการที่มีตัวแปรตามอยู่ในรูปแบบของ log หรือที่เรียกว่า Log-linear model

Semi-log คือ มีค่าเท่ากับ 0.365 และ 2.264 ตามลำดับสำหรับวิสกี้ทั้งหมดที่เข้ามาในประเทศไทย ส่วนวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศอังกฤษมีค่าเท่ากับ 0.715 และ 6.529 ตามลำดับ และวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกา มีค่าเท่ากับ 0.892 และ 12.622 ตามลำดับ (ผลการประมาณสมการแบบต่างๆ ดูภาคผนวก ข)

จะเห็นได้ว่ารูปแบบสมการ Double-log จะให้ค่าของตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ดีกว่ารูปแบบสมการ Semi-log ดังนั้น ในการประมาณส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีจะใช้รูปแบบสมการ Double-log เท่านั้น แสดงว่า รูปแบบสมการส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่เป็น Semi-log ตามแบบจำลองของ Fisman and Wei (2001) นั้น ไม่ได้เป็น Linear regression model จึงทำให้ค่า F-statistic และค่า t-statistics ที่ได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการประมาณส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีมี 3 สมการ คือ 1. ส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีทั้งหมดเข้ามาในประเทศไทย (Total) 2. ส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษเข้ามาในไทย (UK) และ 3. ส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาในไทย (USA) เหตุที่ศึกษาเฉพาะวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษกับสหรัฐอเมริกาเพราะวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษมีการลักลอบนำเข้ามามากที่สุดและเป็นวิสกี้ที่เป็นที่นิยมมากที่สุดสำหรับคนไทย ส่วนวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีการลักลอบนำเข้ามาและเป็นที่นิยมของคนไทยเช่นกัน แต่น้อยกว่าวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษ เพื่อตรวจสอบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ที่ว่าอัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีเพิ่มมากขึ้น โดยวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศที่เป็นที่นิยมสูง (อังกฤษ) จะมีส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีเข้ามาในไทยมากกว่าวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศที่เป็นที่นิยมน้อยกว่า (สหรัฐอเมริกา)

ผลการประมาณปรากฏว่าสมการส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาให้ค่า R^2 adjusted และค่า F-statistic สูงกว่าสมการส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีทั้งหมดเข้ามาในไทย อีกทั้งเนื่องจากวิสกี้ที่ลักลอบนำเข้ามาส่วนใหญ่มาจากประเทศอังกฤษ อาทิเช่น ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิ้ลและจอห์นนี่ วอคเกอร์ เรดเลเบิ้ล เป็นต้น ส่วนวิสกี้ที่ลักลอบนำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกาก็มี แต่ในปริมาณที่ไม่มากนัก อาทิเช่น ยี่ห้อซีวาส รีกัล แจ็ค แดเนี่ยล และจิม บีม เป็นต้น จึงทำให้ผลการประมาณของสมการส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากแต่ละประเทศให้ผลทางสถิติดีกว่าสมการส่วนต่างๆ ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจะอธิบายเฉพาะผลการ

ประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้

ก) ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษ

ผลการประมาณสมการส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษ เข้ามาในไทย พบว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวให้เครื่องหมายที่ตรงกับผลที่คาดคะเนไว้ และตัวแปรอิสระทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยพิจารณาจากค่า t-statistics ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อ ตัวแปรตาม สามารถอธิบายได้ว่า อัตราภาษีของวิสกี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับส่วนต่าง ที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ 3.073 หมายความว่า เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษี ที่มาจากประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.073

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร เท่ากับ 4.135 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แสดงว่าประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นและต้องการบริโภคสุรามากขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณ วิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.135

ส่วนปีที่มีการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตของวิสกี้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษ หมายความว่า ปีที่กรมสรรพสามิต มีการปรับอัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศ อังกฤษเพิ่มขึ้น และสำหรับราคาขายปลีกวิสกี้ (แบล็คเลเบิ้ล) / ราคาขายปลีกสุราปรุงพิเศษ (แม่โขง) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศ อังกฤษ หมายความว่า เมื่อราคาขายปลีกของวิสกี้เพิ่มขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนี ภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้น

สำหรับค่า F-statistics ที่ได้มีค่าเท่ากับ 6.529 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมี ความสัมพันธ์กับตัวแปรส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษ ที่ระดับความ เชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนค่า R^2 adjusted ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.715 แสดงว่าแบบจำลองที่ใช้มีความ เหมาะสมกับข้อมูลในอัตราร้อยละ 71.5 และค่า Durbin-Watson ที่ได้มีค่าเท่ากับ 2.926 แสดงว่า

ข้อมูลไม่เกิดปัญหา positive autocorrelation ส่วนปัญหา negative autocorrelation อยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ จึงถือได้ว่าไม่เกิดปัญหา autocorrelation (ภาคผนวก ค)

ข) ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา

ผลการประมาณสมการส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเข้ามาในไทย พบว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระเกือบทุกตัวให้เครื่องหมายที่ตรงกับผลที่คาดคะเนไว้ ยกเว้นตัวแปร YEAR ที่มีเครื่องหมายเป็นลบตรงข้ามกับที่คาดคะเนไว้ แต่ก็ไม่สำคัญเนื่องจากว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวเท่านั้น ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 นั่นคือ อัตราภาษีของวิสกี้และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากร โดยพิจารณาจากค่า t-statistics ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตาม สามารถอธิบายได้ว่า อัตราภาษีของวิสกี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ 10.670 หมายความว่า เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.670

ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ 17.503 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 แสดงว่าประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นและต้องการบริโภคสุรามากขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.503

สำหรับค่า F-statistics ที่ได้มีค่าเท่ากับ 12.622 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนค่า R^2 adjusted ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.892 แสดงว่าแบบจำลองที่ใช้มีความเหมาะสมกับข้อมูลในอัตราร้อยละ 89.2 และค่า Durbin-Watson ที่ได้มีค่า 2.627 ซึ่งไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดปัญหา positive autocorrelation หรือ negative autocorrelation หรือไม่ เนื่องจากว่ามีจำนวนตัวอย่างน้อยเกินไป (ภาคผนวก ค)

จากการเปรียบเทียบค่าความยืดหยุ่นของส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีต่ออัตราภาษีของวิสกี้ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศ

อังกฤษมีค่าน้อยกว่าค่าความยืดหยุ่นของส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา นั่นคือ เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.073 สำหรับส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10.670 แต่เมื่อเทียบเป็นจำนวนปริมาณ(ตัน) แล้ว พบว่า ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษจะมีมากกว่าวิสกี้ที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะปริมาณการลักลอบนำเข้าและปริมาณความต้องการของวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษมีมากกว่าวิสกี้ที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต พบว่า วิสกี้ที่มีการลักลอบนำเข้ามากมมากที่สุด คือ จอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิ้ล มีประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด รองลงมา คือ จอห์นนี่ วอคเกอร์ เรดเลเบิ้ล และยี่ห้ออื่นๆ ซึ่งเป็นวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศอังกฤษ ทำให้ปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษมีมากถึงร้อยละ 90 ของปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด ส่วนอีกร้อยละ 10 เป็นปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้ที่มาจากประเทศอื่นๆ ดังนั้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ อัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีเพิ่มมากขึ้น โดยวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศที่เป็นที่นิยมสูง (อังกฤษ) จะมีส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีเข้ามาในไทยมากกว่าวิสกี้ที่นำเข้ามาจากประเทศที่เป็นที่นิยมน้อยกว่า (สหรัฐอเมริกา)

นอกจากจะพิจารณาค่าสถิติต่างๆ ที่สำคัญตามหลักการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติแล้ว การเลือกสมการยังมีการพิจารณาถึงความสามารถในการทำนายหรือพยากรณ์ของตัวแปรตามในสมการนั้นๆ โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เท่าเทียมกันของไทล์ (Theil's inequality coefficient) เป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่า สมการปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา มีค่า Theil's inequality coefficient เท่ากับ 0.0050 และ 0.0104 ตามลำดับ ซึ่งค่าที่ได้มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า สมการที่ประมาณการขึ้นมาทั้งสองสมการสามารถทำนายค่าจริงได้ค่อนข้างแม่นยำ

ตารางที่ 4.11

ผลการประมาณการแบบจำลองสมการส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนึ่งภาชนะของประเทศต่างๆ

$$\ln(\text{Gap}_i) = \beta_0 + \beta_1 \ln(\text{TAX}) + \beta_2 \ln(\text{PERCAPITA}) + \beta_3 \text{YEAR} \\ + \beta_4 (\text{YEAR} \times \text{TAX}) + \beta_5 \ln(\text{PRICE\_B\_M}) + \varepsilon$$

โดยที่ $i = \text{Total, UK, USA}$

Method: Least Squares

Sample: 2536 2547

Included observations: 12

Dependent Variable:	Gap.Total		Gap.UK		Gap.USA ¹	
	Coeff.	t-Stat	Coeff.	t-Stat	Coeff.	t-Stat
C	-59.810	-2.336*	-52.129	-3.834***	-242.752	-4.517**
ln(TAX)	3.634	1.675	3.073	2.668**	10.670	3.835*
ln(PERCAPITA)	4.451	1.997*	4.135	3.495**	17.503	3.738*
YEAR	5.334	1.906	4.093	2.755**	-6.841	-1.173
YEAR×TAX	-0.033	-1.933	-0.026	-2.842**	0.039	1.036
ln(PRICE_B_M)	4.231	1.963*	3.356	2.933**	3.909	1.248
R ²	0.654		0.845		0.969	
R ² adjusted	0.365		0.715		0.892	
Durbin-Watson stat	2.823		2.926		2.627	
F-statistic	2.264		6.529**		12.622*	

หมายเหตุ : ¹ Sample (adjusted): 2536-2543 และ Included observations: 8 after adjusting endpoints.

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากการประมาณการแบบจำลองสมการส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนึ่งภาชนะของประเทศต่างๆ ได้มีการทดสอบโดยการเปลี่ยนแปลงข้อมูลของตัวแปรปีที่กรมสรรพสามิตมีการปรับอัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้น โดยที่ผู้ประกอบการรู้ล่วงหน้า 6 เดือนก่อนที่จะมีการปรับขึ้นอัตราภาษีอย่างแท้จริง แต่ค่าที่ได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนึ่งภาชนะที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้มีการวิเคราะห์สมการในรูปแบบต่างๆ แสดงไว้ในภาคผนวก ข อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบสมการที่ดีที่สุดมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ที่มา : จากการคำนวณ

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา : โอกาสถูกจับและบทลงโทษ

ปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา ได้แก่ ระดับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จและบทลงโทษผู้กระทำความผิด การวิเคราะห์ระดับการบังคับใช้กฎหมายเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ภายใต้กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยอาชญากรรม กล่าวคือ ผู้ประกอบการจะทำการลักลอบสินค้าก็ต่อเมื่อพิจารณาแล้วว่าผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับสูงกว่าต้นทุนของการลงโทษที่คาดหวัง ต้นทุนของการลงโทษที่คาดหวังประกอบด้วยความน่าจะเป็นของการถูกลงโทษกับบทลงโทษ (ต้นทุนจากการถูกจับ) ดังนั้นถ้ารัฐบาลทำให้ต้นทุนของการลงโทษที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง จะทำให้ผู้ประกอบการทำการลักลอบสินค้าน้อยลง ในการวิเคราะห์นี้ เพื่อสื่อถึงแนวโน้มของความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จและระดับการลงโทษ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ จำนวนของกลางที่เป็นสุราที่จับกุมได้ จำนวนคดีการจับกุมผู้ลักลอบนำเข้าสุรา กฎหมายและบทลงโทษสำหรับผู้ทำการลักลอบนำเข้าสุรา และตัวอย่างคดีการลักลอบนำเข้าสุรา เป็นต้น

4.3.1 ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ

ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา การประเมินโอกาสความสำเร็จในการลักลอบสุราเถื่อน ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากข้อมูลต่างๆ ได้แก่ สถิติการจับกุมสุราเถื่อน สถิติการเปรียบเทียบปรับและการฟ้องร้องศาล รวมทั้งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อสื่อถึงแนวโน้มของความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการจับกุมต่อปริมาณการนำเข้าสุรา (ตารางที่ 4.12) พบว่า ปริมาณของกลางที่เป็นสุราต่างประเทศที่จับกุมได้มีแนวโน้มลดลง ขณะที่ปริมาณการนำเข้าสุรามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นเมื่อเทียบระหว่างปริมาณของกลางเฉพาะสุราต่างประเทศต่อปริมาณนำเข้าสุรานั้นจะมีแนวโน้มลดลง การที่สัดส่วนสุราหนีภาษีที่ถูดยึดเป็นของกลางต่อสุรานำเข้ามีอัตราลดลง มิได้หมายความว่ามีการลักลอบนำเข้าสุรามีจำนวนลดลง เพราะเราไม่ทราบตัวเลขแท้จริงของปริมาณการลักลอบนำเข้าสุรา อย่างไรก็ตามการที่อัตราส่วนของ

กลางที่ถูกจับได้มีน้อยลง อาจตีความได้สองนัย คือ (1) การลักลอบสุราเถื่อนมีจำนวนลดลง หรือ (2) การลักลอบสุราเถื่อนมีโอกาสสำเร็จมากขึ้น

ตารางที่ 4.12

จำนวนของกลางเฉพาะสุราต่างประเทศและปริมาณการนำเข้าสุรา

หน่วย : ลิตร

ปีงบประมาณ	จำนวนของกลางเฉพาะสุราต่างประเทศ	ปริมาณสุรานำเข้า	สัดส่วน* (ร้อยละ)
2546	n.a.	74,838,310	n.a.
2547	58,770.68	81,880,359	0.072
2548	14,888.04	120,000,715	0.012
2549	16,817.09	108,896,397	0.015

หมายเหตุ : * สัดส่วน = (จำนวนของกลางเฉพาะสุราต่างประเทศ×100)/ปริมาณสุรานำเข้า

ที่มา : กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร

ประการแรก หากตีความว่าปริมาณการลักลอบนำเข้าสุรามีน้อยลง เหตุผลสนับสนุนการตีความแบบนี้ คือ ปัจจุบันมีวิสกี้นำเข้าราคาถูกมาตีตลาดมากขึ้น (เช่น ฮันเดรด ไพเพอร์ส และเบนมอร์ เป็นต้น) และคนไทยหันมานิยมบริโภควิสกี้ราคาถูกกันมาก จึงทำให้สุราหนีภาษีมีไม่มากนัก หรืออาจเนื่องมาจากคนในประเทศมีเงินมากขึ้นและต้องการบริโภคสุราต่างประเทศที่ซื้อขายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ปริมาณการลักลอบนำเข้าสุรามีน้อยเช่นกัน และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปรามของกรมสรรพสามิต มีความเห็นว่าปัจจุบันมีการลักลอบนำเข้าสุราน้อยลงถึงร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับอดีต เพราะทางฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปรามมีแผนประจำปีในการปราบปรามเรื่องสุราหนีภาษี ทำให้เจ้าหน้าที่ความเข้มงวดในการตรวจจับ อีกทั้งยังมีการออกแผนปฏิบัติการเฉพาะกิจในช่วง 3 เดือนและช่วง 6 เดือนในการตรวจจับเฉพาะสุรา ทำให้ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราน้อยลง นอกจากนี้ในเรื่องของวิธีการลักลอบนำเข้าสุราก็เปลี่ยนไป จากเดิมจะมีการขนสุราครั้งละมากๆ นำเข้าเป็นคันรถหรือบรรจุในตู้คอนเทนเนอร์ ครั้งละประมาณ 50-200 ลัง (1 ลัง มีจำนวน 12 ขวด) ต่อมาวิธีการได้เปลี่ยนไปเป็นการขนสุราครั้งละน้อยๆ เป็นขบวนการขนแบบกองทัพนวดครั้งละประมาณ 3-5 ลัง อย่างมากไม่เกิน 10 ลัง

ประการที่สอง หากตีความว่าความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมากขึ้น จากการคำนวณโดยอาศัยตัวเลขทางสถิติของกรมสรรพสามิต วิธีการวัดปริมาณการลักลอบนำเข้าสุรา (Gap) ในตอนที่ 4.2 และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอาจจะสูงถึงร้อยละ 97.79¹⁰ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม มีความเห็นว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมากถึงร้อยละ 85 เพราะวิธีการในการลักลอบนำเข้าสุราแต่ละครั้งของผู้ประกอบการจะมีการเตรียมการมาอย่างดี อาทิเช่น มีรถนำขบวน มีการเคลียร์ทางและมีการเผื่อระวังจนแน่ใจว่าปลอดภัยจึงมีการขนและลำเลียงสุราเพื่อนำไปยังแหล่งที่ต้องการปลายทาง

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติข้างต้น ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าปริมาณการลักลอบนำเข้าสุรามีมากขึ้นหรือน้อยลง เนื่องจากเราไม่ทราบตัวเลขที่แท้จริงของปริมาณการลักลอบนำเข้าสุรา แต่สามารถสรุปได้ว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลอื่นๆ มาวิเคราะห์ประกอบ เพื่อให้สามารถคาดคะเนอัตราความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เท่าที่สามารถรวบรวมได้

จากตารางที่ 4.13 ชี้ว่า แนวโน้มของจำนวนคดีการลักลอบนำเข้าสุรามีมากขึ้น แต่จำนวนของกลางที่จับกุมได้มีปริมาณน้อยลง ข้อมูลนี้สามารถตีความได้ว่า ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสุรามากขึ้นและเจ้าหน้าที่ก็สามารถจับกุมได้แต่ผู้ประกอบการรายเล็กหรือผู้รับจ้างขนหรือลูกมือของตัวการผู้ลักลอบรายใหญ่เท่านั้น ประกอบกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต พบว่า ในปัจจุบันมักจะจับผู้ที่ทำการลักลอบ

¹⁰ ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราไม่สำเร็จ เท่ากับ ปริมาณของกลางที่เป็นเฉพาะสุราต่างประเทศหารด้วยการประมาณค่าส่วนต่างที่เป็นปริมาณสุราหนิภาษีทั้งหมดเข้ามาในไทย ($61,149.74 \div 2,767,620 = 0.0221$ หรือ ร้อยละ 2.21) ดังนั้นความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ เท่ากับ 1-ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราไม่สำเร็จ ($1 - 0.0221 = 0.9779$ หรือ ร้อยละ 97.79) ข้อมูลที่นำมาใช้ในการคำนวณเป็นข้อมูลปี 2547 จากกรมสรรพสามิตและ The United Nations Statistical Division

นำเข้าสุราได้แต่รายเล็ก¹¹มากถึงร้อยละ 80 ส่วนผู้ลักลอบรายใหญ่¹²สามารถจับกุมได้แค่ร้อยละ 20 เท่านั้น สาเหตุเนื่องมาจาก ประการแรก ผู้ลักลอบรายใหญ่ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนรูปแบบการลักลอบ จากเดิมที่มีการขนครั้งละมากๆ (มากกว่า 50 ลังขึ้นไป) เปลี่ยนมาขนเป็นครั้งละประมาณไม่เกิน 10 ลัง เพื่อที่ว่าเมื่อถูกเจ้าหน้าที่จับได้ จะได้ไม่ต้องเสียค่าเปรียบเทียบปรับและถูกยึดของกลางไปเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การลักลอบนำเข้าจะเน้นการนำเข้าสุรามูลค่าสูงที่ผู้บริโภคนิยมบริโภคมาก ทำให้การลักลอบนำเข้าแต่ละครั้งมีมูลค่าสูง แม้จะมีจำนวนการลักลอบต่อครั้งลดลงก็ตาม ประการที่สอง ผู้ลักลอบรายใหญ่มีการเตรียมการและวางแผนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีก่อนที่จะลงมือทำ อีกทั้งยังมีการปฏิบัติงานที่รัดกุมและรอบคอบมากขึ้น จึงยากที่เจ้าหน้าที่จะสามารถจับกุมได้

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต เกี่ยวกับคดีการลักลอบนำเข้าสุรา ทำให้ทราบว่าในการจับกุมผู้กระทำการลักลอบนำเข้าสุรา ส่วนใหญ่จะมีจำนวนผู้กระทำความผิดคดีละ 1 ราย ซึ่งเป็นคดีการลักลอบนำเข้าสุราและขนส่งภายในประเทศ โดยการจับกุมในแต่ละครั้งจะต้องมีของกลาง และน้อยคดีที่จะมีการจับกุมจำนวนผู้ลักลอบได้ 2-3 ราย ซึ่งคดีเหล่านี้มักจะเป็นคดีที่จับได้กลางทะเล โดยมีลูกเรือและคนขับเรือ 2-3 คนพร้อมของกลาง ดังนั้นคดีใหญ่หรือเล็กไม่สามารถดูได้จากจำนวนผู้ลักลอบสุรา และผู้ลักลอบส่วนใหญ่ก็เป็นเพียงลูกจ้างไม่ใช่เจ้าของกิจการ¹³ แต่ก็สามารถดูได้จากปริมาณการขนสุราหนีภาษีที่จับกุมได้และราคาสุรา นอกจากนั้นในแต่ละคดีเมื่อมีการจับกุมได้ก็จะมี การสืบสาวไปถึงตัวการ

¹¹ รายเล็กที่ทำการลักลอบนำเข้าสุรา คือ มีปริมาณการลักลอบนำเข้าสุราในแต่ละครั้งไม่เกิน 20 ลัง

¹² รายใหญ่ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุรา คือ มีปริมาณการลักลอบนำเข้าสุราในแต่ละครั้งมากกว่า 20 ลัง ขึ้นไป อาทิเช่น กรณีตัวอย่างของบริษัท ดาวเรือง จำกัด แต่ในที่สุดกรมสรรพสามิตต้องคืนของกลาง เพราะจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมสรรพสามิตพบว่า หลังการจับกุม มีการวิ่งเต้นทั้งจากนักการเมืองและผู้มีอิทธิพลทั้งไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งลาวและสิงคโปร์

¹³ อาจกล่าวได้ว่า การลักลอบนำเข้าสุราเป็นกระบวนการที่มีผู้บงการอยู่เบื้องหลัง ถ้าลูกจ้างที่ทำการลักลอบขนสุราหนีภาษีถูกจับได้ ก็ไม่ต้องชำระค่าปรับเองและไม่ได้รับโทษจำคุก เพราะเจ้าของกิจการหรือผู้บงการจะเป็นคนจ่ายค่าปรับแทน จึงทำให้ลูกจ้างเหล่านี้ทำการรับจ้างขนสุราหนีภาษีต่อไป

รายใหญ่ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่สามารถสืบสาวไปถึงและทำการจับกุมผู้ลักลอบรายใหญ่ได้สำเร็จ

ตารางที่ 4.13

รายละเอียดจำนวนคดีการจับกุมผู้ลักลอบสุราและปริมาณสุราที่เป็นของกลางที่จับกุมได้

ปีงบประมาณ	เปรียบเทียบปรับ	ฟ้องศาล	ไม่มีตัว	รวมทั้งสิ้น
จำนวนคดี เฉพาะสุราต่างประเทศ				
2547	501	7	11	519
2548	477	9	5	491
2549	618	9	3	630
2550	868	5	2	875
จำนวนของกลาง เฉพาะสุราต่างประเทศ หน่วย : ลิตร				
2547	58,127.83	8.40	634.45	58,770.68
2548	13,795.69	518.55	573.80	14,888.04
2549	15,939.99	875.10	2.00	16,817.09

หมายเหตุ : ไม่มีตัว คือ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ มีแต่จำนวนของกลาง
ที่มา : กรมสรรพสามิต

กำลังเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามการลักลอบสุรา และความสนใจของเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามการลักลอบสุราเถื่อน พบว่า ตามนโยบายของกรมสรรพสามิตไม่มีนโยบายในการขยายกำลังเจ้าหน้าที่และไม่มีกรับจำนวนพนักงานเพิ่ม ทำให้พนักงานทั้งข้าราชการและลูกจ้างประจำมีจำนวนลดลงทุกๆ ปี จากเดิมในปีงบประมาณ 2540 มีพนักงานที่เป็นข้าราชการ 4,345 คน และลูกจ้างประจำ 516 คน รวมทั้งหมด 4,861 คน ต่อมาในปีงบประมาณ 2549 มีจำนวนพนักงานที่เป็นข้าราชการลดลงเหลือ 3,438 คน และจำนวนลูกจ้างประจำลดเหลือ 400 คน รวมทั้งสิ้นมีพนักงานเหลือ 3,838 คน¹⁴ เนื่องจากทางกรมสรรพสามิตต้องการปรับขนาดองค์กรให้เล็กลงและมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้

¹⁴ ข้อมูลรายงานประจำปี กรมสรรพสามิต ปีงบประมาณ 2548/49

เจ้าหน้าที่สำนักตรวจสอบ ป้องกันและปราบปรามที่เป็นข้าราชการและลูกจ้างประจำมีจำนวนลดลงด้วย แต่เนื่องจากทางฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปรามมีการจ้างผู้ช่วยพนักงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจ เป็นลูกจ้างชั่วคราวจำนวนมาก เพื่อทดแทนจำนวนพนักงานที่เป็นข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ลดลง ทำให้จำนวนเจ้าหน้าที่ในฝ่ายนี้ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก แต่ก็ถือว่ามีจำนวนเจ้าหน้าที่น้อยมาก ซึ่งในปีงบประมาณ 2549 มีจำนวนเจ้าหน้าที่สำนักตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม 243 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ของจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในกรมสรรพสามิต โดยในจำนวนนี้เป็นเจ้าหน้าที่ที่ลงพื้นที่จำนวน 131 คน เท่านั้น¹⁵ ทั้งนี้ที่ฝ่ายนี้เน้นเรื่องการปราบปรามการจับกุมผู้กระทำความผิด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ทรัพยากรบุคคล ดังนั้นทางกรมสรรพสามิตควรมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น

ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปรามได้มีการแบ่งเจ้าหน้าที่ออกเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะเน้นปราบปรามในแต่ละสินค้า อาทิเช่น เจ้าหน้าที่กลุ่มนี้ดูเรื่องสุรา (มีประมาณ 40 คน) ก็จะทำกรจับกุมผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับสุราทั้งสุราในประเทศและสุราต่างประเทศ ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ดูเรื่องบุหรี่ (มีประมาณ 37 คน) ก็จะทำกรจับกุมผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ เป็นต้น แต่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ก็สามารถจับกุมสินค้าชนิดอื่นได้เช่นกัน ในกรณีที่มีความผิดซึ่งหน้า หรือในกรณีที่มีคำสั่งจากอธิบดี ซึ่งทำให้เกิดข้อดี คือ มีเจ้าหน้าที่ที่เชี่ยวชาญในแต่ละสินค้าและเจ้าหน้าที่ที่มีความสนใจในการจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างต่อเนื่องในสินค้าที่ได้รับมอบหมาย แต่ก็มีข้อเสียคือ ทำให้เกิดความคลาดแคลนบุคลากร จากการเปรียบเทียบระหว่างคดีที่จับกุมได้กับเจ้าหน้าที่ออกพื้นที่ (นายตรวจ เจ้าหน้าที่ตรวจ และคนขับรถ) พบว่า ในปีงบประมาณ 2549 มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปรามที่ลงพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 131 คน สามารถจับกุมผู้ที่ทำการลักลอบสุราเถื่อนทั้งสุราในประเทศและสุราต่างประเทศได้มากถึง 24,410 คดี เท่ากับ 1 คน : 187 คดี โดยสามารถ

---

¹⁵ นอกจากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิตที่ทำการจับกุมผู้ลักลอบสุราเถื่อนแล้ว ยังมีอีกหนึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่จับกุมผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุราด้วยเช่นกัน นั่นคือ กรมศุลกากร พบว่า ในปี 2549 มีจำนวนเจ้าหน้าที่สำนักสืบสวนและปราบปราม กรมศุลกากร ที่เป็นข้าราชการจำนวน 366 คน เป็นลูกจ้างประจำจำนวน 138 คนและเป็นลูกจ้างชั่วคราวจำนวน 121 คน รวมทั้งสิ้นมีจำนวนพนักงาน 625 คน ซึ่งพนักงานเหล่านี้จะลงพื้นที่ปฏิบัติงานทุกคนและปฏิบัติงานตามเขตที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการแบ่งเจ้าหน้าที่ออกเป็นกลุ่มแยกตามประเภทสินค้าเหมือนกับของกรมสรรพสามิต โดยที่ทุกคนมีหน้าที่ในการจับกุมผู้ลักลอบนำเข้าสินค้าทุกชนิด

จับกุมคดีเกี่ยวกับสุรามาากที่สุดเมื่อเทียบกับคดีของสินค้าประเภทอื่นๆ ที่จับกุมได้ (ตารางที่ 4.14) จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการจับกุมผู้ลักลอบสุราเถื่อนเต็มกำลังเท่าที่มี แต่จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ออกพื้นที่ยังไม่เพียงพอต่อการปราบปรามและจับกุมผู้ลักลอบสุราเถื่อน

ตารางที่ 4.14

จำนวนคดีของสินค้าประเภทต่างๆ

ประเภทของสินค้า	ปีงบประมาณ 2547		ปีงบประมาณ 2548		ปีงบประมาณ 2549	
	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ
สุรา*	30,427	81.2	24,735	83.0	24,410	71.3
บุหรื	5,211	14.0	3,836	13.0	8,240	24.1
น้ำมัน	1,312	3.5	782	2.6	1,106	3.2
เครื่องปรับอากาศ	235	0.6	220	0.7	201	0.6
เครื่องดื่ม	42	0.1	38	0.1	99	0.3
อื่นๆ**	235	0.6	179	0.6	170	0.5
รวม	37,462	100.0	29,790	100.0	34,226	100.0

หมายเหตุ : * สุรา หมายถึง สุราในประเทศและสุราต่างประเทศ ตามพรบ.สุรา 2493

** สินค้าประเภทอื่นๆ ได้แก่ น้ำหอม ไฟ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพท์ และดีสโก้เทค อาบอบนวด โทรคมนาคม และสนามกอล์ฟ

ที่มา : กรมสรรพสามิต

ในด้านทักษะ ความรู้และความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานนั้น เจ้าหน้าที่ทุกคนจะได้รับการฝึกอบรมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในด้านกฎหมาย การใช้อาวุธ การฝึกสละกรอและกางแฝงตัว เป็นต้น ซึ่งการฝึกอบรมนี้จะทำการฝึกอบรมเป็นรุ่นๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยปีละประมาณ 2 ครั้ง ทำให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมีความพร้อมและมีทักษะในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

สำหรับเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ใช้ในการจับกุมการลักลอบสุรานั้น ปัจจุบันทางกรมสรรพสามิตไม่มีเทคโนโลยีขั้นสูง อาทิเช่น ระบบ GPS และระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น อีกทั้งประสิทธิภาพของเครื่องมือที่นำมาใช้ก็ไม่เทียบเท่ากับเครื่องมือของผู้ลักลอบที่นำมาใช้ อาทิเช่น ยานพาหนะ โดยเฉพาะเครื่องยนต์ที่ผู้ลักลอบนำมาใช้จะมี

สมรรถนะที่ดีกว่าและมีความเร็วสูงเมื่อเทียบกับเครื่องยนต์ของเจ้าหน้าที่ที่ใช้เพียงเครื่องยนต์ปกติเท่านั้น แต่ก็ถือว่าอยู่ในสภาพที่สามารถนำมาใช้งานได้ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในฝ่ายป้องกันและปราบปราม ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร คอมพิวเตอร์ และยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามกรมสรรพสามิตมีโครงการที่จะใช้ระบบ GPS ในอนาคต โดยใช้ในการติดตามรถขนส่งสินค้าผ่านแดนไทย-ลาว เพื่อที่จะได้ไม่มีการขนถ่ายสินค้าระหว่างทางและไม่นำสินค้าผ่านแดนไปยังประเทศลาว ทำให้มีการตรวจสอบได้ง่าย ส่งผลให้มีการลักลอบสินค้าน้อยลง

เงินรางวัลหรือผลตอบแทนที่ได้รับ เป็นแรงจูงใจที่ดีสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ได้มีการกำหนดการจัดสรรเงินรางวัลจากค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง (เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง) ออกเป็นสัดส่วนดังนี้ ร้อยละ 30 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง จัดสรรให้กับผู้แจ้งเบาะแสถึงการกระทำการลักลอบนำเข้าสุรา ซึ่งผู้แจ้งเบาะแส อาทิเช่น เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิต กลุ่มผู้ประกอบการที่ขัดผลประโยชน์ และประชาชนทั่วไป เป็นต้น และอีกร้อยละ 25 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง จัดสรรให้กับเจ้าพนักงานที่ทำการปฏิบัติงานในการจับกุม ถ้าคดีการลักลอบนั้น มีการทราบมาจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตและปฏิบัติการจนกระทั่งทำการจับกุมผู้กระทำการลักลอบสุราเถื่อนได้ ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตได้รับเงินรางวัลเท่ากับ ร้อยละ 55 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 45 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง จะทำการจัดส่งให้กับกระทรวงการคลัง โดยที่ร้อยละ 5 ของร้อยละ 45 นี้ จะเป็นเงินฝากของกรมสรรพสามิต โดยทางกรมสรรพสามิตสามารถนำมาใช้ดำเนินการภายในกรมได้แต่ต้องทำข้อเสนองบประมาณให้แก่กระทรวงการคลังก่อน จึงมีการจัดสรรให้นำไปใช้ โดยที่เกณฑ์ในการจัดสรรเงินรางวัลหรือผลตอบแทนที่ได้รับนั้นยังไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลง

จากการคำนวณโดยการประมาณการในปีงบประมาณ 2549 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจับกุมการลักลอบนำเข้าสุราจะได้รับเงินรางวัลหรือผลตอบแทนเฉลี่ยประมาณ

27,010-59,423 บาทต่อคน¹⁶ อย่างไรก็ตามเงินรางวัลที่เจ้าหน้าที่จะได้รับมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับตำแหน่งข้าราชการ¹⁷ และผลงานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

การค้นหาเบาะแสเกี่ยวกับการลักลอบนำเข้าสุรามาจากแหล่งต่างๆ อาทิเช่น จากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพสามิต กลุ่มขบวนการของผู้ลักลอบนำเข้าสุราที่ต้องการหวังเงินรางวัล กลุ่มขบวนการของผู้ลักลอบนำเข้าสุราที่ขัดผลประโยชน์กันเอง หน่วยงานภาครัฐและประชาชนทั่วไป เป็นต้น (ตารางที่ 4.15) ซึ่งแหล่งที่มาของเบาะแสข่าวการลักลอบนำเข้าสุราเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้โอกาสที่เจ้าหน้าที่จะสามารถจับกุมผู้ทำการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมากหรือโอกาสที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีน้อย ประกอบกับความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของเบาะแส นั่นคือ ถ้าแหล่งที่มาของเบาะแสข่าวมีความน่าเชื่อถือมาก ก็ยิ่งทำให้สามารถจับกุมผู้ลักลอบได้มาก จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและ

¹⁶ ในปีงบประมาณ 2549 มีจำนวนคดีการลักลอบนำเข้าสุรา 630 คดี คิดเป็นมูลค่าค่าปรับ เท่ากับ 14,477,529 บาท (ตารางที่ 4.16) มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการจัดสรรเงินรางวัลประมาณ 134 คน อันได้แก่ ผู้สั่งการ (ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและปราบปราม) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน (คดีละ 1 ราย) เจ้าหน้าที่เปรียบเทียบปรับ (คดีละ 1 ราย) และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานลงพื้นที่ ในกรณีที่คดีการลักลอบนำเข้าสุรานั้น มีการทราบมาจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตและปฏิบัติการจนกระทั่งทำการจับกุมผู้กระทำการลักลอบสุราเดือนได้ ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตได้รับเงินรางวัลเท่ากับ ร้อยละ 55 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง (สมมติ เลือกรางวัลจากเงินค่าปรับและเฉลี่ยได้รับเงินรางวัลเท่าๆ กัน) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจับกุมการลักลอบนำเข้าสุราจะได้รับเงินรางวัลประมาณ 59,423 บาทต่อคน ($14,477,529 \times 0.55 / 134 = 59,423$) แต่ในกรณีที่คดีการลักลอบนำเข้าสุรานั้น มิได้มีการทราบมาจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตได้รับเงินรางวัลเพียงร้อยละ 25 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง (สมมติ เลือกรางวัลจากเงินค่าปรับและเฉลี่ยได้รับเงินรางวัลเท่าๆ กัน) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจับกุมการลักลอบนำเข้าสุราจะได้รับเงินรางวัลประมาณ 27,010 บาทต่อคน ($14,477,529 \times 0.25 / 134 = 27,010$) ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2549 เงินรางวัลหรือผลตอบแทนที่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจับกุมการลักลอบนำเข้าสุราจะได้รับเฉลี่ยประมาณ 27,010-59,423 บาทต่อคน

¹⁷ ตำแหน่งข้าราชการมีผลต่อการได้รับเงินสินบนและเงินรางวัลตามคำสั่งกระทรวงการคลังที่ 12384/2520 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2520 เรื่องเกณฑ์การแบ่งเงินสินบนรางวัล

ปราบปราม กรมสรรพสามิต พบว่า ส่วนใหญ่เบาะแสข่าวการลักลอบนำเข้าสู่รามาจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตมากถึงร้อยละ 50 โดยการที่เจ้าหน้าที่เข้าไปแฝงตัวอยู่ในกลุ่มผู้ลักลอบหรือการส่งสายลับให้เข้าไปในขบวนการผู้ลักลอบ แหล่งนี้จะมีค่าน่าเชื่อถือมากที่สุด แต่เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่มีน้อย ทำให้ไม่ทราบการกระทำการลักลอบนำเข้าสู่ราได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนทั่วไปมีน้อย ทำให้โอกาสที่ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสู่ราได้สำเร็จมีมาก

ตารางที่ 4.15

แหล่งที่มาของเบาะแสข่าวการลักลอบขนสุราเถื่อนและค่าน่าเชื่อถือ

แหล่งที่มาของเบาะแส	สัดส่วนของแหล่งที่มา	ค่าน่าเชื่อถือ
1. เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต โดยการ - เจ้าหน้าที่ฝังตัวเข้าไปอยู่ในกลุ่มผู้ลักลอบ - ส่งสายลับให้เข้าไปในขบวนการผู้ลักลอบ	ร้อยละ 50	น่าเชื่อถือมากที่สุด
2. กลุ่มขบวนการของผู้ลักลอบนำเข้าสู่ราที่ ต้องการหวังเงินรางวัล	ร้อยละ 20	น่าเชื่อถือมากที่สุด
3. กลุ่มขบวนการของผู้ลักลอบนำเข้าสู่ราที่ขัด ผลประโยชน์กันเอง	ร้อยละ 10	น่าเชื่อถือปานกลาง
4. หน่วยงานรัฐต่างๆ ได้แก่ หน่วยงานข่าวกรอง ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร ทหาร เป็นต้น	ร้อยละ 15	น่าเชื่อถือมาก
5. ประชาชนทั่วไป โดยการโทรมาแจ้ง (ศูนย์ Hotline 1713) การส่งจดหมาย หรือการเดินมา แจ้งกับเจ้าหน้าที่โดยตรง	ร้อยละ 5	น่าเชื่อถือปานกลาง

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต

นอกจากนี้ มีการสัมภาษณ์ผู้บริโภคที่เคยซื้อสุราหนีภาษีและยังคงซื้ออย่างต่อเนื่องจำนวน 10 ราย โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาและเป็นพนักงานบริษัท กล่าวว่าส่วนใหญ่จะซื้อสุราหนีภาษีที่ตลาดกิมหยง ด้านสะพานและที่หาดใหญ่ใน จ.สงขลา ไปซื้อด้วยตนเอง สามารถหาซื้อได้

ง่าย มีหลายร้านที่จำหน่ายสุราหนีภาษี แสดงว่า โอกาสที่ผู้ลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมาก ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริโภคแต่ละรายก็มักจะไปซื้อที่ร้านประจำ โดยไม่ทราบว่ามีการจำหน่ายสุราหนีภาษีเพิ่มขึ้นจากอดีตหรือไม่ ปริมาณในการซื้อแต่ละครั้งประมาณ 6-12 ขวด ในการซื้อแต่ละครั้งสามารถซื้อได้ตลอดเวลาและผู้ขายก็มีสุราหนีภาษีขายอยู่ตลอด แต่จะไม่ซื้อในช่วงเทศกาล เพราะในช่วงนี้เจ้าหน้าที่จะเข้มงวดและมีการตรวจบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สะดวกในการขนส่ง โดยที่ผู้บริโภคเหล่านี้ไม่เคยถูกจับเลยแม้แต่ครั้งเดียว แสดงว่า การที่ผู้บริโภคทราบพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ทราบว่าเจ้าหน้าที่จะเข้มงวดและมีการตรวจบ่อยเฉพาะในช่วงเทศกาล ก็จะทำให้การหลีกเลี่ยงขนสุราหนีภาษีในช่วงนี้ ทำให้โอกาสลักลอบขนสุราหนีภาษีได้สำเร็จสูง มีผู้บริโภคคนหนึ่งกล่าวว่า เคยซื้อสุราที่ร้านปลอดภาษีในประเทศลาวบริเวณชายแดนไทย-ลาว ซื้อเป็นจำนวนมากแต่ก็ไม่เคยถูกจับ ทั้งๆ ที่ทราบว่าสามารถนำเข้ามาในประเทศได้คนละไม่เกิน 1 ลิตร แต่ก็สามารถนำเข้ามาได้ นอกจากนี้ยังมีผู้บริโภคอีกรายบอกว่ามีการฝากเจ้าหน้าที่ข้าราชการของไทยซื้อสุราจากฝั่งลาวเข้ามาในประเทศได้ครั้งละ 1-2 ลัง (12-24 ขวด) แต่ไม่ทราบว่าเข้ามาได้อย่างไร ซึ่งผู้บริโภคก็ไม่กล้าให้ข้อมูลมากนัก เนื่องจากเกรงว่าจะทำให้ตนเองเดือดร้อน

จากหลักฐานที่นำมาวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ (1) จากการคำนวณโดยอาศัยตัวเลขทางสถิติ พบว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จสูงถึงร้อยละ 97.79 ตัวเลขนี้อาจสูงเกินไป และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม มีความเห็นว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมากถึงร้อยละ 85 ตัวเลขนี้อาจต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้น จึงเชื่อว่าความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จสูงกว่าร้อยละ 90 (2) จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต พบว่า ในปีงบประมาณ 2549 มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ลงพื้นที่เพียง 131 คน สามารถจับกุมผู้ที่ทำการลักลอบสุราเถื่อนทั้งสุราในประเทศและสุราต่างประเทศได้มากถึง 24,410 คดี เท่ากับ 1 คน : 187 คดี แสดงว่า เจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพในการจับกุมผู้ลักลอบสุราเถื่อนเต็มกำลังเท่าที่มี แต่จำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการจับกุมผู้ลักลอบสุรา ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะได้รับการฝึกอบรมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้มีเพียงพอและอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ แต่ไม่ทันสมัย (3) เงินรางวัลหรือผลตอบแทนที่เจ้าหน้าที่จะได้รับอยู่ในช่วงร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 55 ของเงินค่าปรับหรือเงินที่ได้จากการขายของกลาง เฉลี่ยประมาณ 27,010-59,423 บาทต่อคน ขึ้นอยู่กับตำแหน่งข้าราชการและผลงานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเงินรางวัลหรือผลตอบแทนที่ได้รับเป็นแรงจูงใจที่ดีในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (4) แหล่งที่มาของเบาะแสข่าว

การลักลอบนำเข้าสุรา ส่วนใหญ่มาจากการหาข่าวของเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิต มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด แต่เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีจำนวนน้อย จึงไม่ทราบการกระทำการลักลอบนำเข้าสุราได้อย่างทั่วถึง ทำให้โอกาสที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมาก (5) จากการสัมภาษณ์ผู้บริโภครายหนึ่งที่เคยซื้อสุราหนีภาษีและยังคงซื้ออย่างต่อเนื่อง พบว่า มีร้านค้าหลายร้านที่จำหน่ายสุราหนีภาษีและสามารถหาซื้อสุราหนีภาษีได้ง่าย แสดงว่า โอกาสที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมาก อีกทั้งผู้บริโภครายหนึ่งที่เคยซื้อสุราหนีภาษีไม่เคยถูกจับเลย เนื่องจากทราบพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้โอกาสลักลอบขนสุราหนีภาษีได้สำเร็จมีมาก ดังนั้น จากการวิเคราะห์ทำให้เห็นแนวโน้มว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูงมาก

4.3.2 ระดับการลงโทษ

การที่ผู้ประกอบการจะไม่ทำการลักลอบนำเข้าสุราก็ต่อเมื่อมีต้นทุนของการลักลอบหนีภาษีที่คาดหวังสูง ซึ่งประกอบด้วยบทลงโทษที่คาดหวัง อันได้แก่ ค่าปรับที่คาดหวังและการได้รับโทษจำคุกที่คาดหวัง ซึ่งการได้รับโทษจำคุกนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก อีกทั้งยังประกอบไปด้วยค่าน้ำสุรา ค่าขนส่ง และค่าเสียโอกาส เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์บทลงโทษตามกฎหมายเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา การวิเคราะห์อาศัยข้อมูลด้านกฎหมายและสถิติการปราบปรามของเดือน รวมทั้งอาศัยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต เพื่อสื่อถึงแนวโน้มของระดับการลงโทษ

กฎหมายและบทลงโทษสำหรับผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุราหนีภาษี ตั้งแต่มีการตรากฎหมายสุราในปี 2493 จนกระทั่งปัจจุบันยังไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและเพิ่มหรือลดบทลงโทษเลย ผู้ที่กระทำการลักลอบนำเข้าสุรา ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าสุรามีดังนี้

“มาตรา 6 ห้ามมิให้ผู้ใดนำสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันให้นำเข้ามาได้ ตามจำนวนและทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ซึ่งบทบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต

มาตรา 8 ผู้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องเสียภาษีสุราโดยเปิดเผยตามปีสุราที่ภาชนะบรรจุสุราตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เว้นแต่สุรานั้นมีปริมาณไม่เกินหนึ่งลิตร และ

ได้เปิดสถานะที่บรรจุแล้ว การปิดแสดมภ์สุราจะต้องปิดก่อนขนผ่านด่านศุลกากร แต่อธิบดีจะอนุญาตให้นำไปปิด ณ สถานที่อื่นในความควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ส่วนในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะบรรจุสุราตามความในมาตรา 22 ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องปิดแสดมภ์สุราที่สถานะใหม่อีกกึ่งหนึ่ง

มาตรา 8 จัตวา การเสียภาษีสุราตามมูลค่านั้น ให้ถือมูลค่าตาม (1) และ (2) โดยให้รวมภาษีสุราที่พึงต้องชำระด้วย ดังนี้

(1) ในกรณีสุราที่ทำในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคาขาย ณ โรงงานสุรา ส่วนในกรณีที่ไม่มีราคาขาย ณ โรงงานสุรา หรือราคาขาย ณ โรงงานสุราดังกล่าวมีหลายราคา ให้ถือตามราคาที่ยกขัตติยประกาศ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศมูลค่าของสุราที่ทำในราชอาณาจักร เพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษี โดยกำหนดจากราคาขาย ณ โรงงานสุราในตลาดปกติได้

(2) ในกรณีสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ถือราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของสุรารวมด้วยอากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาแต่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด 4 ลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร

ในกรณีที่ผู้นำเข้าได้รับยกเว้นหรือลดอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นให้นำอากรขาเข้าซึ่งได้รับยกเว้นหรือลดอัตราดังกล่าวรวมในการคำนวณมูลค่าตาม (2) ด้วย

ราคา ซี.ไอ.เอฟ. ตาม (2) ได้แก่ราคาสินค้าที่บวกด้วยค่าประกันภัยและค่าขนส่งถึงด่านศุลกากรในราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่

(ก) ในกรณีที่อธิบดีกรมศุลกากรประกาศให้ราคาในท้องตลาดสำหรับสุราประเภทใดประเภทหนึ่งที่ต้องเสียอากรตามราคาเป็นรายเฉลี่ยตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ให้ถือราคานั้นเป็นราคาสุราในการคำนวณราคา ซี.ไอ.เอฟ.

(ข) ในกรณีที่เจ้าพนักงานศุลกากรประเมินราคา เพื่อเสียอากรขาเข้าใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ให้ถือราคานั้นเป็นราคาสุราในการคำนวณราคา ซี.ไอ.เอฟ.

มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต”

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสุราหนีภาษีจะได้รับโทษตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ดังนี้ คือ สำหรับผู้ประกอบการที่ขายสุราหนีภาษีหรือมีสุราหนีภาษีไว้เพื่อขาย เมื่อถูกจับได้ จะมีโทษสูงสุดคือจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสี่เท่าของภาษีสุรา แต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ พร้อมกับถูกยึดของกลางทั้งหมด และสำหรับผู้บริโภคที่ซื้อสุราหนีภาษี

หรือมีสุราหนึ่ภาชีไว้ในครอบครอง เมื่อถูกจับได้ จะมีโทษสูงสุดคือปรับไม่เกินสองเท่าของภาชีสุรา แต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละห้าสิบบาท พร้อมถูกยึดของกลางทั้งหมด แต่ถ้าผู้บริโภคนำสุราเกินหนึ่งลิตรเข้ามาในประเทศ (เว้นแต่จะได้รับอนุญาต) เมื่อถูกจับได้ จะมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท พร้อมถูกยึดของกลางทั้งหมด ซึ่งบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าสุราตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มีดังนี้

“มาตรา 33 ผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งสุราที่รู้ว่าต้องปิดแสดมปีสุรา แต่มิได้ปิดแสดมปีสุรา หรือปิดแสดมปีสุราไม่ครบถ้วน หรือมิได้ปิดแสดมปีสุราตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสี่เท่าของภาชีสุราตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เศษของลิตรให้ถือเป็นหนึ่งลิตร

มาตรา 34 ผู้ใดซื้อหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสุราที่ต้องปิดแสดมปีสุราแต่มิได้ปิดแสดมปีสุรา หรือปิดแสดมปีสุราไม่ครบถ้วน หรือมิได้ปิดแสดมปีสุราตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้โดยไม่สุจริตต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของภาชีสุราตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละห้าสิบบาท เศษของลิตรให้ถือเป็นหนึ่งลิตร

มาตรา 35 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 6 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 36 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 หรือ มาตรา 22 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 40 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 17 ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ถ้าสุรานั้นเป็นสุราที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักร มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 44 ผู้ใดมีแสดมปีสุราซึ่งรู้ว่าเป็นแสดมปีปลอม หรือมีแสดมปีสุราที่ใช้แล้วไว้ในครอบครองเพื่อใช้อีกหรือเพื่อค้า หรือนำแสดมปีสุราที่ใช้แล้วมาใช้อีก มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 44 ทวิ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

มาตรา 45 บรรดาสุรา เชื้อสุรา และสินค้าที่ทำด้วยสุรา ที่ได้ทำ นำเข้ามาในราชอาณาจักร ขายหรือมีไว้ในครอบครอง อันเป็นการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ตลอดจนภาชนะที่ใส่สิ่งของดังกล่าว รวมทั้งภาชนะและเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราให้บริบเป็นของกรรมสรรพสามิต”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 นี้ ใช้มาเป็นเวลา 57 ปี โดยที่ไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและอัตราบทลงโทษของผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุรา ซึ่งผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุราส่วนใหญ่จะโดนข้อหาไม้สุราที่ต้องปิดแสตมป์แต่ไม่ได้ปิดแสตมป์ไว้ในครอบครอง โดยที่ไม่มีการยอมรับว่าเป็นผู้ขายสุราหนีภาษี เพราะจะได้รับโทษที่หนักกว่า ทำให้บทลงโทษที่ผู้ลักลอบนำเข้าสุราได้รับตกอยู่ในมาตรา 34 นั่นคือ มีโทษปรับไม่เกินสองเท่าของภาษีสุราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนของกลางก็จะถูกเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตยึดไว้ ถ้าสุราที่ยึดมาได้เป็นสุราปลอมก็จะนำไปทำลาย ส่วนสุราที่เป็นของจริงก็จะมีการติดแสตมป์ก่อนที่จะนำไปจำหน่ายสู่ท้องตลาด ราคาที่ขายจะถูกกว่าราคาที่เสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่จะแพงกว่าราคาสุราหนีภาษี อาทิเช่น แบล็คเลเบิ้ล 1 ขวด ราคาปกติที่ขายตามท้องตลาดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย 989 บาท ราคาหนีภาษี 600 บาท ส่วนราคาแบล็คเลเบิ้ลที่เป็นของกลาง โดยเจ้าหน้าที่นำมาจำหน่ายในท้องตลาด จะมีราคาประมาณ 750 บาท และสำหรับเรดเลเบิ้ล 1 ขวด ราคาปกติที่ขายตามท้องตลาดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย 700 บาท ราคาหนีภาษี 400 บาท ส่วนราคาเรดเลเบิ้ลที่เป็นของกลาง โดยเจ้าหน้าที่นำมาจำหน่ายในท้องตลาด จะมีราคาประมาณ 500 บาท เป็นต้น โดยที่ไม่มีการเกณฑ์ในการกำหนดราคาที่เหมาะสม การจำหน่ายสุราในแต่ละครั้ง ราคาที่ขายจะขึ้นอยู่กับการประชุมของคณะกรรมการที่ทำการประเมินราคาสุรา โดยจะพิจารณาจากค่าน้ำสุราและค่าอากรแสตมป์เป็นหลัก จากนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการติดประกาศที่กรมสรรพสามิต เพื่อให้ผู้ประกอบการที่ต้องการซื้อสุราหนีภาษีที่เป็นของกลางมาประมูลราคา ในวัน เวลาที่กำหนด (ซื้อขายทั้งหมด ไม่มีการแบ่งขาย) โดยที่ผู้ประกอบการที่ต้องการซื้อสุราหนีภาษีที่เป็นของกลาง จะต้องเป็นผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตในการขายสุราต่างประเทศเท่านั้น จึงจะสามารถเข้าร่วมประมูลในการซื้อสุราหนีภาษีที่เป็นของกลางได้

ดังนั้น ผู้ลักลอบที่ได้รับอนุญาตในการขายสุราต่างประเทศก็สามารถเข้าร่วมประมูลได้เช่นกัน จึงกล่าวได้ว่า เมื่อผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสุราและถูกจับได้ ก็จะยินยอมชำระค่าปรับ จากนั้นก็จะไปประมูลสุราที่เป็นของกลางกลับมา แล้วนำไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภค โดยสุราที่เป็นของกลางนั้นจะกลายเป็นสุราที่ถูกต้องตามกฎหมาย วิธีการนี้จะทำให้ผู้ลักลอบ

นำเข้าสู่ตลาดทุนน้อยลง¹⁸ ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสู่สุราประเภทวิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิ้ล ขนาด 1 ลิตร จำนวน 12 ขวดและถูกจับได้ จะทำให้ผู้ลักลอบมีต้นทุนขั้นต่ำที่ต้องเสียไปดังนี้ (1) ค่าน้ำสุรารวมค่าใช้จ่ายในการขนส่งเท่ากับ 2,600.44 บาท [ค่าน้ำสุรา เท่ากับ 183.37 บาทต่อขวด และสมมติถูกจับได้ที่จังหวัดสงขลา จึงมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งประมาณ 400 บาทต่อถัง = $(183.37 \times 12) + 400 = 2,600.44$] (2) เมื่อถูกจับได้ ยินยอมชำระค่าปรับ (2 เท่าของภาษีสุรา) เท่ากับ 7,824 บาท [ภาษีสุรา (ภาษีสรรพสามิต) เท่ากับ 326 บาทต่อขวด = $326 \times 12 \times 2 = 7,824$] ดังนั้น ผู้ลักลอบจะขาดทุน เท่ากับ 10,424.44 บาท ($2,600.44 + 7,824 = 10,424.44$) อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ลักลอบสามารถทำการประมุขสุราที่เป็นของกลางกลับมาได้ จะทำให้ผู้ลักลอบเสียเงินมูลค่า 9,000 บาท [ราคาวิสกี้แบล็คเลเบิ้ลที่เป็นของกลางประมาณ 750 บาทต่อขวด ($750 \times 12 = 9,000$)] รวมค่าใช้จ่ายที่ผู้ลักลอบต้องเสียไป เท่ากับ 19,424.44 บาท ($10,424.44 + 9,000 = 19,424.44$) จากนั้นผู้ลักลอบก็นำสุราที่ประมุขมาได้ไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภค เป็นสุราที่ถูกต้องตามกฎหมาย จะมีรายรับเท่ากับ 11,868 บาท ($989 \times 12 = 11,868$) ดังนั้นผู้ลักลอบจะขาดทุนน้อยลง จากเดิมที่ต้องขาดทุนเป็นจำนวนเงิน 10,424.44 บาท เหลือขาดทุนเพียง 7,556.44 บาท ($19,424.44 - 11,868 = 7,556.44$) เป็นต้น โดยที่ผู้ลักลอบบางรายเท่านั้นที่ใช้วิธีการแบบนี้ ซึ่งผู้ลักลอบนำเข้าสู่สุราจะขาดทุนมากขึ้น ถ้าทางกรมสรรพสามิตไม่ให้เกิดการประมุขสุราที่เป็นของกลาง โดยการนำสุราที่เป็นของกลางไปทำลายแทนที่จะหวังเงินรายได้จากการประมุข ก็จะทำให้ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสู่สุราน้อยลง

ตามระเบียบการเปรียบเทียบปรับของกรมสรรพสามิต เมื่อผู้กระทำผิดยินยอมชำระค่าปรับในขั้นสูงให้กับกรมสรรพสามิต คดีอาญาก็ถูกระงับไป ประกอบกับคดีเกี่ยวกับภาษีไม่ใช่อัยการ ในกรณีที่ผู้กระทำผิดยินยอมชำระค่าปรับ ก็ถือว่าเป็นการได้รับบทลงโทษที่เหมาะสมแล้ว

¹⁸ การที่ผู้ลักลอบนำเข้าสู่สุราไปประมุขสุราที่เป็นของกลางที่ถูกยึดไว้ แล้วนำกลับมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภค จะทำให้ผู้ลักลอบขาดทุนน้อยลง มีวิธีการคำนวณดังนี้ คือ การคำนวณต้นทุนของผู้ลักลอบ เมื่อถูกจับได้ ประกอบด้วย C1=ต้นทุนค่าน้ำสุรารวมค่าใช้จ่ายในการขนส่ง C2=ต้นทุนค่าปรับที่คาดหวัง (2 เท่าของภาษีสุราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง) และ C3=ต้นทุนของโทษจำคุกที่คาดหวัง (มีน้อยมากเข้าใจล้นศูนย์) ดังนั้นรวมต้นทุนที่ผู้ลักลอบคาดว่าจะเสียเมื่อถูกจับได้ เท่ากับ C1+C2+C3 และเมื่อผู้ลักลอบไปประมุขสุราที่เป็นของกลางได้ จะทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้น เท่ากับ C4 จากนั้นก็นำสุราที่ประมุขมาได้ไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภคอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จะมีรายรับ เท่ากับ R ดังนั้นผู้ลักลอบจะขาดทุนน้อยลง เท่ากับ C1+C2+C3+C4-R

ดังนั้น จึงพบว่า คดีการจับกุมผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุราที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการเปรียบเทียบปรับ เพราะเป็นคดีที่ผู้ต้องหาหรือผู้ลักลอบนำเข้าสุราที่ถูกจับได้มักยินยอมชำระค่าปรับ เจ้าหน้าที่ก็จะทำการเปรียบเทียบปรับ ทำให้คดีนั้นถือเป็นสิ้นสุด ซึ่งมีคดีเปรียบเทียบปรับเฉลี่ยประมาณร้อยละ 97.26 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด¹⁹ แต่ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมเปรียบเทียบปรับอันเนื่องจากค่าเปรียบเทียบปรับสูงเกินไปหรือผู้ต้องหามั่นใจว่าเจ้าหน้าที่มีหลักฐานไม่เพียงพอที่จะเอาผิดตนได้ คดีนั้นจะถูกดำเนินคดีโดยการส่งฟ้องศาล เฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.54 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด²⁰ ซึ่งศาลก็พิจารณาและตัดสินเรื่องค่าปรับใหม่ที่ผู้ต้องหาต้องจ่าย โดยค่าปรับใหม่นี้จะลดลงให้ร้อยละ 50 ของค่าปรับเดิม ส่วนโทษจำคุกให้รอลงอาญา

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องหาจะจ่ายค่าปรับ คิดเป็นร้อยละ 99.95 ของคดีที่ส่งฟ้องศาลทั้งหมด แต่ถ้า

---

¹⁹ จากข้อมูลกรมสรรพสามิต พบว่า ในปีงบประมาณ 2547 มีจำนวนคดีเปรียบเทียบปรับ 501 คดี จำนวนคดีส่งฟ้องศาล 7 คดี จำนวนคดีไม่มีตัว 11 คดี รวมคดีการลักลอบนำเข้าสุรา 519 คดี เพราะฉะนั้น คดีเปรียบเทียบปรับมีประมาณร้อยละ 96.53 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด ($501 \times 100 / 519 = 96.53$) ส่วนในปีงบประมาณ 2548 มีจำนวนคดีเปรียบเทียบปรับ 477 คดี จำนวนคดีส่งฟ้องศาล 9 คดี จำนวนคดีไม่มีตัว 5 คดี รวมคดีการลักลอบนำเข้าสุรา 491 คดี เพราะฉะนั้น คดีเปรียบเทียบปรับมีประมาณร้อยละ 97.15 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด ($477 \times 100 / 491 = 97.15$) และในปีงบประมาณ 2549 มีจำนวนคดีเปรียบเทียบปรับ 618 คดี จำนวนคดีส่งฟ้องศาล 9 คดี จำนวนคดีไม่มีตัว 3 คดี รวมคดีการลักลอบนำเข้าสุรา 630 คดี เพราะฉะนั้น คดีเปรียบเทียบปรับมีประมาณร้อยละ 98.10 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด ($618 \times 100 / 630 = 98.10$) ดังนั้น เฉลี่ยประมาณร้อยละ 97.26 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด เป็นคดีเปรียบเทียบปรับ

²⁰ จากการคำนวณ ในปีงบประมาณ 2547 คดีส่งฟ้องศาลมีประมาณร้อยละ 1.35 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด ($7 \times 100 / 519 = 1.35$) ส่วนในปีงบประมาณ 2548 คดีส่งฟ้องศาลมีประมาณร้อยละ 1.83 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด ($9 \times 100 / 491 = 1.83$) และในปีงบประมาณ 2549 คดีส่งฟ้องศาลมีประมาณร้อยละ 1.43 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมด ($9 \times 100 / 630 = 1.43$) ดังนั้น เฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.54 ของคดีการลักลอบนำเข้าสุราทั้งหมดเป็นคดีส่งฟ้องศาล

ผู้ต้องหายังไม่สามารถจ่ายค่าปรับได้ ก็ต้องถูกจำคุกหรือที่เรียกว่าจำคุกแทนค่าปรับ ซึ่งเกิดขึ้นน้อยคดีมากเพียงร้อยละ 0.05 ของคดีที่ส่งฟ้องศาลทั้งหมด การจำคุกนี้เป็นบทลงโทษที่รุนแรงสุดแต่ที่ผ่านมาโทษจำคุกมากที่สุดก็ไม่เกิน 3 เดือน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุราส่วนใหญ่เป็นรายเดิม มีมากถึงร้อยละ 70 ส่วนอีกร้อยละ 30 เป็นผู้ลักลอบนำเข้าสุรารายใหม่ แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าการลักลอบนำเข้าสุราจะมีความเสี่ยงในการถูกจับกุม แต่ก็ยังมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ทำการลักลอบนำเข้าสุรา เพราะอัตราบทลงโทษที่ได้รับไม่รุนแรง เป็นเพียงการเปรียบเทียบปรับเท่านั้น ทำให้ผู้ลักลอบไม่รู้สึกรู้สียงและกลับมาทำการลักลอบนำเข้าสุราอีกหลายๆ ครั้ง

จากการพิจารณามูลค่าของค่าปรับที่เกิดจากคดีการลักลอบนำเข้าสุราต่างประเทศ (ตารางที่ 4.16) พบว่า โดยเฉลี่ยจะมีค่าปรับประมาณ 18,381 บาทต่อคดี (ปีงบประมาณ 2547-2550) และแนวโน้มของจำนวนคดีและค่าปรับก็เพิ่มสูงขึ้น แสดงว่า ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสุรามากขึ้น หรืออาจเป็นไปได้ว่าโอกาสที่ผู้ประกอบการจะทำการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีน้อยลง แต่จากการวิเคราะห์ถึงความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในหัวข้อ 4.3.1 สรุปได้ว่า แนวโน้มความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูง เพราะฉะนั้น มีโอกาสเป็นไปได้ว่า ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสุรามากขึ้น

ตารางที่ 4.16

ผลการปราบปรามผู้กระทำความผิด โดยการลักลอบนำเข้าสุราต่างประเทศ

ปีงบประมาณ	เปรียบเทียบปรับ			ฟ้องศาล			ไม่มีตัว			รวม			
	คดี	ค่าปรับ (บาท)	ค่าปรับ/คดี	คดี	ค่าปรับ (บาท)	ค่าปรับ/คดี	คดี	ค่าปรับ (บาท)	ค่าปรับ/คดี	คดี	ค่าปรับ (บาท)	ค่าปรับ/คดี	ของกลาง (ลิตร)/คดี
2547	501	5,196,382	10,372	7	7,000	1,000	11	1,764	160	519	5,205,146	10,029	113
2548	477	6,071,992	12,730	9	50,402	5,600	5	0	0	491	6,122,394	12,469	30
2549	618	13,380,399	21,651	9	951,413	105,713	3	145,717	48,572	630	14,477,529	22,980	27
2550	868	24,021,041	27,674	5	468,098	93,620	2	52,308	26,154	875	24,541,447	28,047	n.a.

ที่มา : กรมสรรพสามิต

ตารางที่ 4.16 ชี้ว่า จำนวนของกลางที่จับกุมได้ต่อคดีมีปริมาณลดลง แต่ค่าปรับต่อคดีเพิ่มขึ้นทุกปีงบประมาณ ดังนั้น ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการลักลอบนำเข้าสุราของผู้ประกอบการในปัจจุบันได้ว่า ผู้ประกอบการจะทำการลักลอบนำเข้าสุราแต่ละครั้งในปริมาณที่ไม่

มากนัก และจะทำการลักลอบนำเข้าสุราที่เป็นที่นิยมและมีราคาแพงมากขึ้น อาทิเช่น จากเดิมที่เคยลักลอบนำเข้าวิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ เรดเลเบิล ก็เปลี่ยนไปลักลอบนำเข้ายี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิลแทน หรือเดิมที่มีการลักลอบนำเข้าวิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิล ก็เปลี่ยนไปลักลอบนำเข้าไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 407 ที่มีราคาแพงกว่า เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีการศึกษาคดีตัวอย่างของการลักลอบนำเข้าสุรา ดังนี้²¹

คดีตัวอย่างที่ 1 จับกุมนาย ก พร้อมของกลางสุราต่างประเทศ(ไวน์) 60 ขวด ได้แก่ ไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 407 ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 36 ขวด 14 ดีกรี และไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 128 ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 24 ขวด 14 ดีกรี ถ้านาย ก เสียภาษีสุราจะต้องจ่ายค่าภาษีสุราทั้งหมด 67,076.52 บาท ซึ่งกรณีนี้นาย ก ทำการลักลอบนำเข้าสุราหนีภาษีและยินยอมชำระค่าปรับเป็นเงิน 134,153.04 บาท (2 เท่าของค่าภาษีสุรา) เมื่อชำระค่าปรับแล้วคดีนี้ถือเป็นที่สุด

คดีตัวอย่างที่ 2 จับกุมนาย ข พร้อมของกลางสุราต่างประเทศยี่ห้อต่างๆ จำนวน 204 ขวด ได้แก่ ไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 407 ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 48 ขวด 14 ดีกรี ไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 2 ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 36 ขวด 14.5 ดีกรี ไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 28 ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 12 ขวด 14 ดีกรี และวิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิล ขนาด 1 ลิตร จำนวน 108 ขวด 43 ดีกรี ถ้านาย ข เสียภาษีสุราจะต้องจ่ายค่าภาษีสุราทั้งหมด 126,100.08 บาท ซึ่งกรณีนี้นาย ข ทำการลักลอบนำเข้าสุราหนีภาษีและยินยอมชำระค่าปรับเป็นเงิน 252,200.16 บาท เมื่อชำระค่าปรับแล้วคดีนี้ถือเป็นที่สุด

คดีตัวอย่างที่ 3 ผลการจับกุมผู้กระทำความผิดรายใหญ่ จับกุมนาย ค พร้อมของกลางสุราต่างประเทศยี่ห้อต่างๆ จำนวน 600 ขวด ได้แก่ วิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิล ขนาด 1 ลิตร จำนวน 120 ขวด 43 ดีกรี วิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ เรดเลเบิล ขนาด 1 ลิตร จำนวน 60 ขวด 40 ดีกรี ไวน์ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 2 ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 396 ขวด 14.5 ดีกรี และไวน์ ยี่ห้อโบตองกาเด็ต ขนาด 0.750 ลิตร จำนวน 24 ขวด 12.5 ดีกรี ถ้านาย ค เสียภาษีสุราจะต้องจ่ายค่าภาษีสุราทั้งหมด 285,506.88 บาท ซึ่งกรณีนี้นาย ค ทำการลักลอบนำเข้าสุราหนีภาษีและยินยอมชำระค่าปรับเป็นเงิน 571,013.76 บาท เมื่อชำระค่าปรับแล้วคดีนี้ถือเป็นที่สุด

คดีตัวอย่างที่ 4 ตรวจจับคดีสุราผ่านแดนไทย-ลาว ของบริษัท ดาวเรือง จำกัด นำเข้าสุราต่างประเทศจากสิงคโปร์ผ่านไทยไปยังลาว โดยว่าจ้างบริษัท ทีอีซี โฉจิสติกส์ จำกัด เป็นบริษัท

²¹ ข้อมูลจากสำนักตรวจสอบสวน ป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต

ชิปปิ้งขนย้ายสินค้าจากท่าเรือคลองเตยไปส่งที่ท่าเรือจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 ตู้คอนเทนเนอร์ มีสุราต่างประเทศ 1.05 หมื่นลัง ประมาณ 1.26 แสนขวด (ทั้งหมดมี 16 ตู้คอนเทนเนอร์ โดย 9 ตู้คอนเทนเนอร์ได้ผ่านด่านศุลกากรมุกดาหารเรียบร้อยแล้ว) โดยสงสัยว่าจะมีการลักลอบนำสุราเข้ามาในไทย และเป็นการนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้ขออนุญาตจากกรมสรรพสามิต ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งคดีนี้ทางกรมสรรพสามิตได้มอบหมายให้กรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินคดี เพราะเป็นสินค้าผ่านแดนไทย-ลาวตามข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ ผลคดีคือทางกรมศุลกากรได้คืนสุราที่เป็นของกลางทั้งหมด

จากคดีตัวอย่างของการลักลอบนำเข้าสุราที่กล่าวมา พบว่า ค่าปรับที่ต้องเสียมากกว่ามูลค่าภาษีสุราที่ทางกรมสรรพสามิตได้กำหนดไว้ 2 เท่าเสมอ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์การลักลอบนำเข้าสุรามามากน้อยเพียงใด ถือว่า โทษของค่าปรับที่ผู้ลักลอบนำเข้าสุราได้รับไม่สูงมากนัก ประกอบกับความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูง ถึงร้อยละ 97.79 (จากการคำนวณในหัวข้อที่ 4.3.1 ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ) ทำให้ผู้ลักลอบนำเข้าสุรามีความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมเพียงร้อยละ 2.21 เท่านั้น ถือว่า คຸ້ມທີ່จะเสี่ยงในการลักลอบนำเข้าสุราแน่นอน ดังกรณีคดีกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 4.17 พบว่า ผลตอบแทนที่ผู้ประกอบการได้รับจากการลักลอบนำเข้าสุราเป็นบวกเสมอและส่วนต่างของผลตอบแทนที่ผู้ลักลอบจะได้รับจากการลักลอบนำเข้าไวน์สูงกว่าการลักลอบนำเข้าวิสกี้ ส่งผลให้ผู้ลักลอบหันมาลักลอบนำเข้าไวน์มากขึ้น

จากหลักฐานที่นำมาวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ใช้มาเป็นเวลา 57 ปี โดยที่ไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและอัตราบทลงโทษของผู้ที่ทำการลักลอบนำเข้าสุรา เมื่อผู้ลักลอบนำสุราหนีภาษีเข้ามาเพื่อขายถูกจับได้ จะไม่ยอมรับว่าเป็นผู้ขายสุราหนีภาษี เพราะจะได้รับโทษที่หนักกว่าการนำเข้าเพื่อบริโภคหรือมีสุราที่มีได้ติดแอสแตมปีไว้ในครอบครอง ทำให้ผู้ลักลอบเสียค่าปรับน้อยลง ซึ่งอัตราบทลงโทษที่ผู้ลักลอบนำเข้าสุราได้รับ คือ การเปรียบเทียบปรับสองเท่าของภาษีสุราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง พร้อมถูกยึดของกลาง อย่างไรก็ตาม ผู้ลักลอบสามารถประมูลสุราที่เป็นของกลางแล้วนำมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ผู้ลักลอบขาดทุนน้อยลง วิธีการเหล่านี้ทำให้ผู้ลักลอบมีต้นทุนการลักลอบลดลง จะทำให้มีการลักลอบนำเข้าสุรามากขึ้น คดีการลักลอบนำเข้าสุราส่วนใหญ่มักเป็นเพียงการเปรียบเทียบปรับ เพราะอัตราค่าปรับต่ำ พบว่า มีค่าปรับประมาณ 18,381 บาทต่อคดี และผู้ลักลอบนำเข้าสุราที่จับกุมได้มักเป็นรายเดิมถึงร้อยละ 70 เพราะผู้ลักลอบที่จับกุมได้ ส่วนใหญ่เป็นเพียงลูกจ้าง ซึ่งไม่ต้องจ่ายค่าปรับและถูกจำคุก เพราะนายจ้างจะ

จ่ายค่าปรับแทน ทำให้คตินั้นสิ้นสุด จากนั้นลูกจ้างก็จะกลับมารับจ้างชนสุราอีก ถึงแม้ว่าการลักลอบนำเข้าสุราก็มีความเสี่ยง แต่ก็คุ้มที่จะเสี่ยง เพราะกำไรที่ได้จากการขายสุราหนีภาษีมีมากกว่าต้นทุนที่สูญเสียไปจากการถูกจับกุมแน่นอน เนื่องจากโอกาสที่ผู้ลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมาก นอกจากนี้ยังทราบว่าปัจจุบันผู้ลักลอบหันมาลักลอบนำเข้าสุราที่เป็นที่นิยมและมีราคาแพงมากขึ้น เช่น ไวน์ เพราะส่วนต่างของผลตอบแทนที่ได้รับจากการลักลอบนำเข้าสุราที่มีราคาแพงมากกว่าสุราที่ราคาถูก ดังนั้น จากการวิเคราะห์ทำให้เห็นแนวโน้มว่า ระดับการลงโทษต่ำ

ตารางที่ 4.17

การประมาณผลตอบแทนที่ได้จากการลักลอบนำเข้าสุราของกลุ่มคดีตัวอย่าง

หน่วย : บาทต่อลิตร

กลุ่มคดีตัวอย่าง	กำไรที่ผู้ประกอบการได้รับ ถ้าทำการลักลอบได้สำเร็จ (1)	ต้นทุนขั้นต่ำของผู้ประกอบการที่ทำการลักลอบไม่สำเร็จ (2)	ส่วนต่างของผลตอบแทนที่ได้รับ (1) – (2)
คดีการลักลอบนำเข้าวิสกี้ (เรคเดเบิ้ล)	240.81	11.71	229.10
คดีการลักลอบนำเข้าไวน์ (เพนนิโพลด์ บิน 407)	787.37	86.44	700.93
คดีการลักลอบนำเข้าวิสกี้และไวน์	227.68	22.61	205.07

หมายเหตุ : 1. รายละเอียดของคดีกลุ่มตัวอย่างดูที่ภาคผนวก
 2. กำไรที่ผู้ประกอบการได้รับ ถ้าทำการลักลอบได้สำเร็จ (โอกาสลักลอบได้สำเร็จเท่ากับ 0.9779) คำนวณจากราคาขาย (ใช้ราคาขายปลีกตามประเภทของสุราหนีภาษี) – ค่าน้ำสุรา (ใช้ราคา c.i.f. ของสุราแต่ละชนิด) – ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง* – ค่าอื่นๆ เช่น ค่าสินบน ค่าเช่าโกดัง เป็นต้น แต่เนื่องจากไม่ทราบข้อมูลตัวเลขที่แน่นอน จึงมิได้นำมาใช้ในการคำนวณ
 * ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสุราเดือน แบ่งเป็น 2 กรณี กรณีแรก เป็นค่าใช้จ่ายที่ประมาณการ โดยคิดคำนวณจากสุราที่มาจากเกาะลังกาวี ประเทศมาเลเซียขนส่งทางเรือเข้าที่ท่าเรือจังหวัดสตูลมายังจังหวัดสงขลา ประมาณ 400 บาทต่อลิตร (จากการสัมภาษณ์นายตรวจสรรพสามิต 5 สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สงขลา สาขาหาดใหญ่) และสุราเดือนจากที่จังหวัดสงขลาเข้ามาที่กรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ ประมาณ 250 บาทต่อลิตร ซึ่งเป็นการขนส่งที่มีราคาค่อนข้างแพง แต่มีความปลอดภัยและรับประกันสินค้าไม่ตกแตก (ใช้ราคานี้ในการคำนวณ) แต่ถ้าทำการขนส่งโดยรถทัวร์จะมีราคาถูก ประมาณ 100 บาทต่อลิตร แต่ไม่รับประกันความเสียหายของสินค้า (จากการสัมภาษณ์ผู้ลักลอบนำเข้าสุรารายหนึ่ง) ส่วนกรณีที่สอง เป็นค่าใช้จ่ายที่ประมาณการ โดยคิดคำนวณจากสุราที่เข้ามาทางด่านจังหวัดหนองคาย เป็นการขนส่งแบบกองทัพนวด คาดว่าประมาณ 120 บาทต่อลิตร
 3. ต้นทุนขั้นต่ำของผู้ประกอบการที่ทำการลักลอบไม่สำเร็จ (โอกาสลักลอบไม่สำเร็จเท่ากับ 0.0221) คำนวณจากราคาน้ำสุรา + ค่าปรับ (เป็นค่าปรับแต่ละคดีที่ถูกปรับจริง) + ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง + ค่าอื่นๆ เช่น ค่าสินบน ค่าดำเนินคดี ค่าเสียโอกาส เป็นต้น แต่เนื่องจากไม่ทราบข้อมูลตัวเลขที่แน่นอน จึงมิได้นำมาใช้ในการคำนวณ

ที่มา : จากการคำนวณ

4.4 สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

สุราที่นิยมลักลอบเข้ามาในไทย ได้แก่ วิสกี้ ยี่ห้อจอห์นนี่ วอคเกอร์ แบล็คเลเบิ้ล จอห์นนี่ วอคเกอร์ เรดเลเบิ้ลและชีวาส รีกัล ส่วนไวน์ ได้แก่ ยี่ห้อเพนนีโฟลด์ บิน 407 และ เพนนีโฟลด์ บิน 2 เป็นต้น เดิมที่มีการลักลอบมาจากเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นเขตปลอดภาษี โดยการขนส่งทางเรือและมีการขนถ่ายสุรากันกลางทะเลก่อนเข้าไทย แต่ต่อมาพบว่า เส้นทางและวิธีการลักลอบมีหลายรูปแบบมากขึ้น โดยเฉพาะการลักลอบนำเข้า สุราผ่านแดน ซึ่งกำลังเป็นที่นิยม ทั้งด้านชายแดนลาว ชายแดนกัมพูชา และชายแดนมาเลเซีย โดยเฉพาะชายแดนไทย-ลาว ที่มีการลักลอบนำเข้ามามากที่สุด จึงได้ทำการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนของประเทศอังกฤษที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน 2 วิธีหลัก วิธีที่ 1 เป็นการประมาณปริมาณการลักลอบนำเข้าวิสกี้จากข้อมูลทางการค้าระหว่างประเทศ และวิธีที่ 2 เป็นการประมาณวิสกี้เถื่อนที่ลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านจากตัวเลขส่วนเกินหรือส่วนต่างระหว่างปริมาณการนำเข้าวิสกี้ของประเทศเพื่อนบ้านกับปริมาณการบริโภควิสกี้ในประเทศเพื่อนบ้านและการส่งออก ผลการประมาณส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อน พบว่า ทั้งวิธีที่ 1 และ 2 ให้ผลลัพธ์ใกล้เคียงกัน คือ ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านมีประมาณร้อยละ 10.30 ของปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา 3 ปัจจัย ได้แก่ อัตราภาษีสุรา ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ และระดับการลงโทษ โดยที่แต่ละปัจจัยจะมีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุราไม่มากนักน้อย ผลการศึกษาของแต่ละปัจจัยมีดังนี้

อัตราภาษีสุรา พบว่า เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีทั้งวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.073 ส่วนวิสกี้ที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.670 สาเหตุที่ค่าความยืดหยุ่นของส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา มากกว่าวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษ เพราะปริมาณการนำเข้าวิสกี้ที่มาจากสหรัฐอเมริกามีน้อยมากเมื่อเทียบกับวิสกี้ที่มาจากอังกฤษ จึงทำให้ค่าความยืดหยุ่นของส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีต่อปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมดของสหรัฐอเมริกามีค่ามากกว่าวิสกี้ที่มาจากอังกฤษ

ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ พบว่า แนวโน้มของความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูง มาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

ประการแรก ด้านกำลังเจ้าหน้าที่ จำนวนเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามสุราเถื่อนมีน้อยมากเมื่อเทียบกับคดีการลักลอบนำเข้าสุราที่จับกุมได้ และยังมีหลายคดีที่ยังจับกุมไม่ได้ โดยไม่ทราบจำนวนที่แท้จริง เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานตามกำลังเท่าที่มี มีทักษะและความพร้อมในการปฏิบัติงาน แต่กำลังเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ ซึ่งกำลังเจ้าหน้าที่จำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้านการปราบปราม จับกุมผู้ลักลอบนำเข้าสุราเถื่อน ประการที่สอง ด้านผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการที่ทำการลักลอบนำเข้าสุราเถื่อนมักมีการวางแผนเป็นอย่างดี มีการสำรวจเส้นทาง เตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน ทำงานเป็นระบบ จึงทำการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมากขึ้น และประการที่สาม การใช้อำนาจของกลุ่มผู้มีอิทธิพล โดยที่ผู้ประกอบการจะทำการจ้างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนทำการขนสุราหนีภาษีหรือมีการติดสินบนต่อเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถนำสุราหนีภาษีเข้ามาในประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการทราบถึงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ว่าจะเข้มงวดในการตรวจจับช่วงใด หรือในกรณีผู้หนีภาษีรายใหญ่บางรายมักมีอิทธิพลทางการเมืองสูงมาก ทำให้การจับกุมสินค้าเถื่อนของกลุ่มบางคนเหล่านี้ประสบความสำเร็จยากมาก

ระดับการลงโทษ พบว่า แนวโน้มของระดับการลงโทษต่ำ เนื่องจากกฎหมายมีอัตราบทลงโทษต่ำมาก เพียงเปรียบเทียบปรับสองเท่าของภาษีสุราตามที่กำหนดในกฎกระทรวงสาเหตุเป็นเพราะผู้ลักลอบมักไม่ยอมรับว่าเป็นผู้ขายสุราหนีภาษี พร้อมถูกยึดสุราที่เป็นของกลาง อย่างไรก็ตาม ผู้ลักลอบสามารถประมูลสุราที่เป็นของกลาง แล้วนำมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย วิธีการเหล่านี้ทำให้ผู้ลักลอบนำเข้าสุราขาดทุนน้อยลง ประกอบกับผลตอบแทนที่ผู้ประกอบการได้รับจากการลักลอบนำเข้าสุราเป็นบวกเสมอ นั่นคือ กำไรที่ได้จากการขายสุราหนีภาษีมีมากกว่าต้นทุนที่สูญเสียไปจากการถูกจับกุม เนื่องจากโอกาสที่ผู้ลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีมาก จึงคุ้มที่จะเสี่ยงกับการลักลอบนำเข้าสุรา อีกทั้งยังมีการลักลอบนำเข้าสุราที่มีราคาแพงมากขึ้น เช่น ไวน์ เพราะส่วนต่างของผลตอบแทนที่ได้รับจากการลักลอบนำเข้าสุราที่มีราคาแพงมากกว่าสุราที่ราคาถูก นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ลักลอบนำเข้าสุราที่จับกุมได้มีแต่รายเดิมถึงร้อยละ 70 แสดงว่า ผู้ลักลอบนำเข้าสุราไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่เข็ดหลาบต่อบทลงโทษที่ได้รับ จึงกลับมาทำการลักลอบนำเข้าสุราอีกหลายๆ ครั้ง

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูงและระดับการลงโทษต่ำ ทำให้ต้นทุนของการลงโทษที่คาดหวังอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบการทำการลักลอบนำเข้าสุรามากขึ้น